

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Tadeusz Dziuba

KNO.410.001.05.2020

Pan
Dariusz Piontkowski
Minister Edukacji Narodowej
Ministerstwo Edukacji Narodowej
Al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr 47/2020 Kolegium NIK z dnia 3 czerwca 2020 r.
oraz po uwzględnieniu oczywistej omyłki rachunkowej

P/20/001

Wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części 30 – Oświata i wychowanie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93
nik@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Edukacji Narodowej ¹ , Al. J. Ch. Szucha 25, 00-918 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Piontkowski, Minister Edukacji Narodowej, od 4 czerwca 2019 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła Anna Zalewska, Minister Edukacji Narodowej od 16 listopada 2015 r. do 4 czerwca 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego.
Kontrolerzy	1) Mirosław Majewski, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 18521. 2) Zbigniew Winecki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/4/2020 z dnia 9 stycznia 2020 r. 3) Konrad Kobyłko, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/8/2020 z dnia 9 stycznia 2020 r.

(akta kontroli str.1-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2019, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie.
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych,– prowadzenie ksiąg rachunkowych w zakresie odnoszącym się do dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy o finansach publicznych³, w tym:<ul style="list-style-type: none">a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p> <p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none">– analiza wykonania planu dochodów budżetowych;

¹ Dalej: MEN.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm., dalej: ufp.

- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 30 – Oświata i wychowanie w trakcie roku budżetowego;
- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych;
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad;
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 30 – Oświata i wychowanie limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia;
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych;
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków MEN;
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji;
- kontrola wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym;
- analiza stanu zobowiązań;
- dokonanie przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych prowadzonych dla Ministerstwa Edukacji Narodowej i dla części 30 – Oświata i wychowanie;
- szczegółowa kontrola wybranych zapisów i dokumentów księgowych;
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań;
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych;
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 30 – Oświata i wychowanie.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2019 r. w części 30 – Oświata i wychowanie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych stwierdzono wydatkowanie z naruszeniem prawa kwoty 1.019,6 tys. zł, co stanowi 0,2% wydatków ogółem w części 30. W pozostałym zakresie wydatki z budżetu państwa i budżetu środków europejskich zrealizowano w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem przepisów regulujących tryb wykonywania poszczególnych rodzajów wydatków.

Minister Edukacji Narodowej sprawował nadzór i kontrolę nad realizacją wydatków przez jednostki podległe oraz wykorzystywaniem udzielonych dotacji celowych.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Ministra Edukacji Narodowej sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za 2019 r. w części 30. Sprawozdania sporządzono rzetelnie i prawidłowo.

Księgi rachunkowe MEN w zakresie dotyczącym dysponenta trzeciego stopnia prowadzono prawidłowo, z zachowaniem ciągłości i kompletności ewidencji operacji gospodarczych⁵.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

Dla oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 30, Najwyższa Izba kontroli uznaje następujące stwierdzone nieprawidłowości:

- przyznanie z naruszeniem prawa trzem nauczycielom nagród Ministra Edukacji Narodowej za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze w kwotach po 7,5 tys. zł;
- wydatkowanie kwoty 448 tys. zł na zakup podręczników i książek pomocniczych do nauki języka litewskiego bez podjęcia starań o poniesienie kosztu mniejszego;
- nieopublikowanie do dnia 3 kwietnia 2020 r. informacji o przyznanych dotacjach w 2019 r.

Jako istotną nieprawidłowość w zakresie rachunkowości MEN Najwyższa Izba Kontroli uznaje niezachowanie ciągłości numeracji w księgach rachunkowych – dzienniku prowadzonych komputerowo w systemie Enova.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2019⁷ w części 30 – Oświata i wychowanie zaplanowano dochody budżetu państwa w kwocie 5.879 tys. zł, z tego 91 tys. zł w dziale 750 – Administracja publiczna i 5.788 tys. zł w dziale 801 – Oświata i wychowanie. Dochody budżetu państwa zrealizowano w kwocie 8.244 tys. zł (140,2% kwoty planowanej), i były wyższe o 17,3% od zrealizowanych w 2018 r. (w kwocie 7.026,6 tys. zł).

Głównymi planowanymi i zrealizowanymi źródłami dochodów były:

- wpływy z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów – 4.545,1 tys. zł (planowane na 4.305 tys. zł);
- wpływy z opłat za dopuszczanie podręczników do użytku szkolnego – 1.328,5 tys. zł (planowane na 1.100 tys. zł).

Znaczące nieplanowane dochody uzyskano z opłat za włączanie kwalifikacji rynkowych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, nadawanie uprawnień do ich certyfikowania i przeprowadzanie certyfikacji – w kwocie 715,4 tys. zł.

Pan Konrad Hodzyński – dyrektor Departamentu Ekonomicznego w MEN wyjaśnił, że lata 2017-2018 były początkowym okresem tworzenia i rozwijania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, tj. włączania do systemu pierwszych kwalifikacji oraz nabywania doświadczeń przez instytucje certyfikujące. Uzyskane w latach 2017 i 2018 pierwsze dochody z funkcjonowania tego systemu (odpowiednio 82 tys. zł i 239 tys. zł) nie były miarodajną i wystarczającą podstawą do ujęcia dochodów z tego tytułu w projekcie ustawy budżetowej na 2019 r.

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2019 r. w części 30 budżetu państwa wynosiły 9.170,2 tys. zł, w tym zaległości netto – 8.137,1 tys. zł. W stosunku do stanu na koniec 2018 r. nastąpił wzrost należności pozostałych do zapłaty o 1.063,7 tys. zł i wzrost zaległości netto o 648 tys. zł. Wzrost należności spowodowany był głównie naliczeniem kary umownej kontrahentowi przez Centrum Informatyczne Edukacji (CIE) w związku z niepełnym wykonaniem umowy w 2018 r.

⁵ Stwierdzone niewłaściwie ujęcie w księgach rachunkowych MEN wydatków w kwocie 649,8 tys. zł NIK uznała za nieistotne dla oceny ich prawidłowości ze względu na systematyczny charakter tej nieprawidłowości (tj. powtarzający się rokrocznie i powtarzalny we wszystkich zdarzeniach gospodarczych w ramach dwóch rodzajów przedsięwzięć).

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Ustawa budżetowa na rok 2019 z dnia 16 stycznia 2019 r. (Dz. U. poz. 198).

(214,2 tys. zł) oraz aktualizacją wpływów z odsetek naliczonych beneficjentom projektów konkursowych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE) (664,1 tys. zł, w tym zaległości w kwocie 564,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 415-426, 435-451, 883, 919, 941)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

1. W ustawie budżetowej na rok 2019 zaplanowano wydatki budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie w kwocie 456.298 tys. zł.

W trakcie roku budżetowego plan wydatków w części 30 został zwiększony do kwoty łącznie 548.865,6 tys. zł w wyniku zwiększenia z rezerw celowych budżetu państwa w kwocie łącznie 101.200,9 tys. zł oraz zmniejszenia poprzez przeniesienie przez Ministra Finansów do pozycji 100 rezerw celowych budżetu państwa utworzonej na podstawie art. 24 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na 2019 r.⁸ kwoty łącznie 8.633,3 tys. zł.

Do pozycji 100 rezerw celowych budżetu państwa zostały przeniesione niewykorzystane (uprzednio zablokowane przez Ministra Edukacji Narodowej decyzjami z dnia 30 grudnia 2019 r.) środki planowane na następujące zadania:

- dotacje przedmiotowe do podręczników szkolnych do kształcenia zawodowego – 781,5 tys. zł;
- realizacja przez MEN projektu edukacyjnego pn. „Godność, wolność, niepodległość” (w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022) – 350 tys. zł;
- przygotowanie przez ORE internetowej gry edukacyjnej „Godność, wolność, niepodległość” – 1.000,4 tys. zł;
- realizacja zadań ogólnokrajowych Ministra Edukacji Narodowej w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli (ze środków określonych w art. 70a ust. 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁹ – 3.251,8 tys. zł;
- dotacje dla powiatów na finansowanie ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych tworzonych w ramach programu „Za życiem”¹⁰ – 3.249,6 tys. zł (uzyskane z rezerwy celowej poz. 33 budżetu państwa).

W planie po zmianach dominujące wydatki ujęto w działach: 801 – Oświata i wychowanie – 487.146,1 tys. zł (88,8%), 750 – Administracja publiczna – 45.988,3 tys. zł (8,4%) i 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 9.000 tys. zł (1,6%).

Planowane wydatki zrealizowano w kwocie ogółem 512.466,5 tys. zł (93,4%). Najwyższe wydatki zrealizowano w dziale 801 – 451.965 tys. zł (88,2%), dziale 750 – 44.930,1 tys. zł (8,7%) i dziale 921 – 9.000 tys. zł (1,8%).

W planie finansowym MEN na 2019 r. (po zmianach):

- na poziomie dysponenta trzeciego stopnia zaplanowano wydatki w kwocie ogółem 102.777,1 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 92.317,8 tys. zł (89,8%); niewykonanie planowanych wydatków wynikało głównie z niższych niż prognozowano potrzeb w zakresie finansowania kosztów kształcenia dzieci pracowników Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex),

⁸ Dz. U. poz. 2435, ze zm.

⁹ Dz. U. z 2019r. poz. 2215, dalej: Karta Nauczyciela.

¹⁰ Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”, przyjęty uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M. P. poz. 1250).

nieudzielenia planowanego zamówienia publicznego na kampanię informacyjno-promocyjną¹¹, opłacenia składki za udział Polski w Międzynarodowym Programie Oceny Kompetencji Osób Dorosłych (PIAAC) ze środków Pomocy Technicznej POWER oraz odwołania części międzynarodowej projektu Międzynarodowych Badań Kompetencji Nauczycieli (ITEL), niewykorzystania części środków na nagrody dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze;

- na poziomie dysponenta głównego zaplanowano wydatki w kwocie ogółem 127.150,5 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 107.036,6 tys. zł (84,2%); niewykonanie planowanych wydatków wynikało głównie z niepełnego wykorzystania środków uzyskanych z rezerwy celowej na realizację programu „Za życiem” oraz mniejszego zapotrzebowania środków na realizację przez Centralną Komisję Egzaminacyjną (CKE) zadań w zakresie przygotowania egzaminów zewnętrznych.

(akta kontroli str. 217, 435-442, 887, 921, 944)

2. Decyzją z dnia 31 grudnia 2019 r. Minister Edukacji Narodowej dokonał blokowania niewykorzystanych środków w budżecie państwa w części 30 w kwocie łącznie 5.095,1 tys. zł¹². Decyzje Ministra Edukacji Narodowej w sprawie blokowania wydatków były realizowane w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa (TREZOR), tj. w sposób wymagany §23 ust. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa¹³.

(akta kontroli str. 217, 435-448)

3. W planie zadaniowym wydatków w części 30 na 2019 r. wyodrębnione zostały środki na wypłatę gratyfikacji pieniężnych dla nauczycieli uzyskujących tytuł honorowy Profesora Oświaty w wysokości limitu określonego w art. 31 ust. 1 Karty Nauczyciela, tj. 450 tys. Wydatki te zrealizowano w zaplanowanej wysokości na wypłatę gratyfikacji 25 nauczycielom.

Środki na realizację przez Ministra Edukacji Narodowej ogólnokrajowych zadań w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli zostały wyodrębnione w planie zadaniowym wydatków w części 30 na początku roku w dopuszczalnej kwocie 13.677 tys. zł¹⁴. W trakcie roku budżetowego plan wydatków na to zadanie został zmniejszony do kwoty 1.944,6 tys. zł, z czego zrealizowano wydatki w kwocie 1.732,8 tys. zł. Zmniejszenie planowanych wydatków i niepełne ich wykonanie wynika z zapewniania nauczycielom dostępności doskonalenia zawodowego finansowanego w ramach POWER.

Minister Edukacji Narodowej wyodrębnił w planie zadaniowym wydatków w części 30 na 2019 r. środki na fundusz nagród dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze w wymaganej wysokości 5.547 tys. zł¹⁵. Ze środków tych

¹¹ Działania informacyjno-promocyjne o szerokim zasięgu dotyczące kształcenia zawodowego, ogólnego oraz uczenia się przez całe życie.

¹² Ze środków planowanych na nagrody Ministra Edukacji Narodowej dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze zablokowano wydatki w kwocie 2.164 tys. zł. Niewykorzystanie w pełni funduszu nagród wynikało z mniejszej liczby wniosków dyrektorów szkół i placówek oraz organów prowadzących o przyznanie nagród, niż pozwalalaby na to wysokość funduszu nagród i przyjęta wysokość jednostkowej nagrody. Dodatkowo e środków planowanych na refundację kosztów kształcenia dzieci pracowników Agencji Frontex zablokowano wydatki w kwocie 2.931,1 tys. zł. Minister Edukacji Narodowej wyodrębnił w planie zadaniowym wydatków na 2019 r. na refundację kosztów kształcenia w Polsce dzieci pracowników Agencji kwotę 13.539 tys. zł. W 2019 r. do szkół w Polsce uczęszczało mniej dzieci pracowników Agencji niż założono w prognozie.

¹³ Dz. U. z 2018 r. poz. 2225, ze zm.

¹⁴ Zgodnie z art. 70a ust. 7 ustawy Karta Nauczyciela w związku z art. 2 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019 w budżecie ministra właściwego do spraw oświaty wyodrębnia się na ten cel środki w wysokości do 2.700 średnich wynagrodzeń nauczyciela dyplomowanego, obliczanych w oparciu o kwotę bazową dla nauczycieli obowiązującą w dniu 1 stycznia 2018 r., tj. 2.752,92 zł.

¹⁵ Zgodnie z art. 49 ustawy Karta Nauczyciela w związku z art. 2 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019 fundusz nagród powinien być utworzony w wysokości równoważności 2015 średnich

sfinansowano nagrody Ministra Edukacji Narodowej przyznane dla 379 nauczycieli w wysokości 7.500 zł (w kwocie łącznie 2.842.500 zł) oraz naliczone przy ich wypłacie pochodne (składki na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Emerytur Pomostowych (w kwocie łącznie 530.767,81 zł). Przyjęta w 2019 r. jednostkowa wysokość nagrody stosowana jest od 2016 r. (po jej podwyższeniu w stosunku do wysokości przyjętej na 2015 r. o 500 zł). W trybie §5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 sierpnia 2009 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli¹⁶ do MEN wpłynęło 348 wniosków o przyznanie nagrody (z 16 kuratoriów oświaty, CKE, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi)¹⁷, z których powołana przez Ministra Edukacji Narodowej komisja zaopiniowała pozytywnie 332 wnioski, a negatywnie 16 wniosków. Z tej grupy wniosków Minister Edukacji Narodowej przyznał 331 nagród, a dodatkowo 48 nagród z inicjatywy własnej.

(akta kontroli str. 90-156, 210-227, 231-256, 951-957, 958-1148, 1160-1168)

4. Ze środków uzyskanych z rezerw celowych budżetu państwa w kwocie ogółem 97.951,3 tys. zł wykorzystano kwotę 81.772,5 tys. zł (83,5%). Najwyższa nominalnie kwota niewykorzystanych środków dotyczyła zwiększenia uzyskanego z pozycji 33 rezerw celowych obejmującej środki na realizację programu „Za życiem” – z uzyskanej kwoty 56.825,4 tys. zł pozostała niewykorzystana kwota 15.331,8 tys. zł (27%). Ze środków tych udzielano dofinansowania powiatom, na podstawie porozumień zawartych z MEN, na realizację programu w zakresie Działania 1.5 Pomoc uczniom w ciężkiej i Działania 2.4 Utworzenie ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego wspomagania rozwoju dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością.

Pani Joanna Wilewska – dyrektor Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego w MEN wyjaśniła, że niewykorzystanie środków powstało z mniejszego niż planowany zakresu działań zrealizowanych w ramach programu przez powiaty, które średnio wykorzystywały 73% z otrzymanych na ten cel środków. Spowodowane to było trudnościami w pozyskiwaniu przez powiaty wykonawców zleczonych usług oraz specjalistów z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej za założoną w programie stawkę wynagrodzenia (60 zł/godzinę).

Środki uzyskane w części 30 z rezerw celowych zostały przekazane do wykorzystania przez jednostki podległe w kwocie 32.747,2 tys. zł, a do wykorzystania przez MEN pozostała kwota 65.204,1 tys. zł, z tego:

- w planie finansowym MEN-dysponent pierwszego – 64.995,9 tys. zł;
- w planie finansowym MEN-dysponent trzeciego stopnia – 208,2 tys. zł.

Badaniem objęto próbę kontrolną środków z rezerw celowych przeznaczonych do wykorzystania przez MEN w kwocie łącznie 8.240,5 tys. zł (12,6%)¹⁸. Ze środków tych MEN wykorzystano kwotę 8.197,5 tys. zł (99,5%). Środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem.

- Środki otrzymane decyzją Ministra Finansów z dnia 21 czerwca 2019 r. w kwocie 70 tys. zł z przeznaczeniem na realizację Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 – „Aktywna tablica” wydatkowano w całości na przeprowadzenie ewaluacji

wynagrodzeń nauczyciela stażysty, obliczanych w oparciu o kwotę bazową dla nauczycieli obowiązującą w dniu 1 stycznia 2018 r., tj. 2.752,92 zł.

¹⁶ Dz. U. Nr 131, poz. 1078.

¹⁷ Po odliczeniu 17 wniosków wycofanych oraz 10 wniosków Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność.

¹⁸ Z planu finansowego dysponenta trzeciego stopnia – środki pochodzące z pozycji 26 rezerw celowych w kwocie 70 tys. zł oraz z planu finansowego dysponenta pierwszego stopnia – środki pochodzące z poz. 91 rezerw celowych w kwocie 2.300 tys. zł i pozycji 8 rezerw celowych w kwocie 5.870,5 tys. zł.

końcowej tego programu. Wykonawca ewaluacji (Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie – IBE) przedstawił zgodnie z umową raport końcowy z ewaluacji programu, który zamawiający zaakceptował w dniu 18 grudnia 2019 r.

- Środki otrzymane decyzją Ministra Finansów z dnia 17 czerwca 2019 r. (skorygowaną decyzjami z dnia 4 i 15 października 2019 r.) z poz. 91 rezerw celowych w kwocie 2.300 tys. zł z przeznaczeniem na sfinansowanie zadań wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020¹⁹ wykorzystano w kwocie 2.272,5 tys. zł na realizację zadania publicznego pn. „Profilaktyka zdrowia psychicznego w szkole – myślimy pozytywnie”. Zadanie to obejmowało prowadzenie działań na rzecz upowszechnienia wśród dzieci i młodzieży wiedzy nt. zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań, w szczególności poprzez prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych. Całość środków z rezerwy celowej przekazano w formie dotacji celowej dla trzech fundacji wyłonionych do realizacji zadania w trybie otwartego konkursu ofert, z której dwie fundacje zwróciły niewykorzystane środki w kwocie łącznie 27,5 tys. zł.
- Środki otrzymane decyzją Ministra Finansów z dnia 3 grudnia 2019 r. w kwocie 5.870,5 tys. zł z pozycji 8 rezerw celowych z przeznaczeniem na współfinansowanie z budżetu państwa projektów realizowanych przez IBE oraz projektów konkursowych w ramach POWER w Działaniach 2.10, 2.11, 2.13, 2.14, 2.15 wykorzystano w kwocie 5.855 tys. zł. Przeznaczono je na wypłatę kolejnych transz współfinansowania z budżetu państwa do łącznie 32 projektów realizowanych w wyżej wymienionych pięciu działaniach POWER.

(akta kontroli str. 115, 130-134, 144, 339-346, 378-385, 386-400)

5. W części 30 budżetu państwa zaplanowano (po zmianach) na 2019 r. wydatki na dotacje w kwocie ogółem 124.448,7 tys. zł, a zrealizowano je w kwocie 107.613,5 tys. zł (16,6%)²⁰. Struktura rodzajowa zrealizowanych wydatków na dotacje była następująca: dotacje przedmiotowe – 515,5 tys. zł; dotacje podmiotowe – 9.000 tys. zł; dotacje celowe – 98.098 tys. zł, z tego: w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich – 22.167,9 tys. zł; dla jednostek samorządu terytorialnego – 42.054,8 tys. zł; dla jednostek spoza sektora finansów publicznych – 29.372,3 tys. zł; na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych – 4.503 tys. zł.

Badaniem kontrolnym objęto wybrane wydatki na dotacje w kwocie ogółem 17.847,2 tys. zł (16,7%), z tego: na dotacje przedmiotowe – 515,5 tys. zł, dotacje podmiotowe – 9.000 tys. zł, dotacje celowe – 8.331,7 tys. zł.

- W formie dotacji przedmiotowych udzielonych trzem wydawcom dofinansowano wydania łącznie 12 podręczników szkolnych do kształcenia zawodowego w łącznym nakładzie 18.500 egzemplarzy. Dotacji udzielono zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie stawek, szczegółowego sposobu oraz trybu udzielania i rozliczania dotacji przedmiotowych do podręczników szkolnych²¹, tj. na wnioski wydawców, w oparciu o przedłożone przez wydawców rozliczenia kosztów wydania poszczególnych podręczników, z zachowaniem ustalonej stawki jednostkowej dotacji (w wysokości do 1.900 zł do jednego arkusza wydawniczego przy pierwszym wydaniu podręcznika). Zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2019 w części 30 środki na dotacje przedmiotowe w kwocie

¹⁹ Dz. U. poz. 1492.

²⁰ Wydatki w podziale na cztery grupy ekonomiczne: dotacje i subwencje, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki bieżące, wydatki majątkowe (z uwzględnieniem odpowiednio w każdej z tych grup środków na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej).

²¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1074.

1.297.000 zł zostały pomniejszone do kwoty zrealizowanych wydatków poprzez przeniesienie niewykorzystanych środków do rezerwy celowej poz. 100 budżetu państwa na 2019 r.

- MEN przekazało Centrum Nauki Kopernik dotację podmiotową w zaplanowanej w ustawie budżetowej na 2019 r. kwocie 9.000 tys. zł. Środki dotacji przekazano zgodnie z porozumieniem organizatorów, tj. w czterech ratach kwartalnych po 2.250 tys. zł, w terminach do 10 dnia pierwszego miesiąca każdego kwartału.
- Badanie wydatków na dotacje celowe przeprowadzono w odniesieniu do pięciu zadań publicznych²², realizowanych na podstawie 12 umów o wartości łącznej dofinansowania w kwocie 8.564,9 tys. zł, z czego wykorzystano kwotę łączną 8.331,7 tys. zł. MEN monitorowało realizację dotowanych zadań i prawidłowo dokonało weryfikacji i zatwierdzenia złożonych przez beneficjentów rozliczeń z realizacji zadań i wykorzystania dotacji.

(akta kontroli str. 280, 288-297, 887, 944, 711-715)

6. W grupie ekonomicznej świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 30 zaplanowano na 2019 r. (po zmianach) wydatki w kwocie 14.563,3 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 12.639,6 tys. zł (86,8%).

Bezpośrednio w MEN (w planie finansowym dysponenta trzeciego stopnia) zaplanowano wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w kwocie 6.490,7 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 4.563,3 tys. zł (70,3%).

Główne wydatki w tej grupie ekonomicznej poniesiono na:

- realizowane przez MEN: wypłaty gratyfikacji pieniężnej dla nauczycieli uzyskujących tytuł honorowy profesora oświaty – 450 tys. zł, refundację wypłat nagród Ministra Edukacji Narodowej dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze – 2.842,5 tys. zł, wypłatę stypendiów Ministra Edukacji Narodowej dla uczniów – 1.159,2 tys. zł;
- wypłacane przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (ORPEG) świadczenia dla nauczycieli kierowanych do pracy za granicą²³ – 7.859,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 323, 427-428, 887, 921)

7. W grupie ekonomicznej wydatki bieżące w części 30 zaplanowano na 2019 r. (po zmianach) wydatki w kwocie 406.712,3 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 389.196,4 tys. zł (95,7%).

W planie finansowym MEN na poziomie dysponenta trzeciego stopnia (po zmianach) zaplanowano na 2019 r. wydatki bieżące w kwocie 95.497,9 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 86.973,8 tys. zł (91%). Wydatki te poniesiono na finansowanie zadań bieżących związanych z funkcjonowaniem MEN (w dziale 750 w kwocie 44.090,6 tys. zł) oraz finansowaniem zadań oświatowych (w dziale 801 w kwocie 42.883,2 tys. zł). Niepełne wykonanie planu wydatków wynikało głównie z niższych potrzeb w zakresie kształcenia dzieci pracowników Agencji Frontex, nieudzielenie planowanego zamówienia publicznego na kampanię informacyjno-promocyjną ze środków Pomocy Technicznej POWER (ze względu na

²² Zadania: „Profilaktyka zdrowia psychicznego w szkole – myślimy pozytywnie. Prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wiedzy na temat zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań, kształtowanie przekonań, postaw, zachowań i stylu życia wspierającego zdrowie psychiczne, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu, przeciwdziałanie seksualizacji dzieci i młodzieży – w szczególności przez prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych” (realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia); adaptacja podręczników oraz wykonanie materiałów edukacyjnych dla uczniów z niepełnosprawnościami; organizowanie kolonii i innych form letniego wypoczynku dzieci i młodzieży polonijnej oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim; realizacja programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”; „Organizacja i przeprowadzenie olimpiad i turniejów w latach szkolnych 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019”.

²³ Świadczenia określone w §2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie zakresu i warunków przyznawania świadczeń przysługujących nauczycielom polskim skierowanym lub delegowanym do pracy za granicą (Dz. U. poz. 1494).

przedłużającą się procedurę przygotowania postępowania), zapłatę składki za udział Polski w Międzynarodowym Programie Oceny Kompetencji Osób Dorosłych (PIAAC) za 2019 r. ze środków Pomocy Technicznej POWER oraz niewydatkowanie części środków w ramach Międzynarodowego Badania Kompetencji Nauczycieli (ITEL) ze względu na odwołanie realizacji części międzynarodowej tego projektu.

Ponadto w planie finansowym MEN na poziomie dysponenta pierwszego stopnia pozostały niewykorzystane środki zaplanowane na wydatki bieżące w kwocie 3.242,5 tys. zł. Środki te były przewidziane na uzupełnienie funduszu wynagrodzeń jednostek podległych stosownie do nowych potrzeb powstałych w ciągu roku oraz na zwiększenie planu finansowego CKE na potrzeby przygotowania egzaminów zewnętrznych. Niewykorzystanie środków było wynikiem niewystąpienia tego rodzaju zwiększonych potrzeb jednostek podległych.

Wydatki na wynagrodzenia w części 30 zaplanowano (po zmianach) w kwocie 120.153,6 tys. zł, a wydatkowano ogółem 119.790,7 tys. zł (99,7% kwoty planowanej). Zrealizowane wydatki na wynagrodzenia w 2019 r. wzrosły w stosunku do 2018 r. (115.302,3 tys. zł) o 3,9%.

W części 30 planowano (po zmianach) zatrudnienie ogółem 1.548 osób (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych), z tego: dział 750 – 375 (w MEN) i dział 801 – 1.173 (w jednostkach podległych). Przeciętne zatrudnienie w 2019 r. wyniosło 1.353 osoby, z tego: dział 750 – 302 osoby (80,5% liczby planowanej) i dział 801 – 1.051 (89,6%). Przeciętne zatrudnienie ogółem w 2019 r. było niższe niż w 2018 r. o osiem osób, z tego: w MEN – o jedną osobę i w jednostkach podległych o siedem osób.

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na jednego pełnozatrudnionego ogółem w części 30 w 2019 r. wyniosło 7.380 zł i wzrosło w stosunku do 2018 r. (7.060 zł) o 4,5%, w MEN – 7.906 zł (wzrost o 1,9%), w jednostkach podległych – 7.299 zł (wzrost o 5,4%).

Na nagrody dla pracowników MEN wydatkowano w 2019 r. kwotę 2.086 tys. zł. Średnia kwota nagrody w przeliczeniu na jednego pracownika (z ogółem zatrudnionych) wyniosła 6.908 zł, w tym dla dyrektora departamentu/biura – 17.399 zł.

W 2019 r. do części 30 przekazano środki z rezerw celowych zwiększające plan wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi²⁴ o kwotę 5.351,5 tys. zł, z tego:

- z budżetu państwa – w kwocie 3.368,2 tys. zł;
- z budżetu środków europejskich (poz. 98 i 99) – w kwocie 1.983,3 tys. zł.
- Środki uzyskane z poz. 10 rezerw celowych w kwocie 243,3 tys. zł były przeznaczone na sfinansowanie skutków awansu zawodowego nauczycieli w szkołach prowadzonych przez Ministra Edukacji Narodowej. Środki te wykorzystano w ORPEG w kwocie brutto 203,4 tys. zł na podwyżki wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w wymiarze przeliczeniowym 17,6 etatu przez 12 miesięcy, średniomiesięcznie o 965 zł na jeden etat.
- Środki uzyskane z pozycji 20 rezerw celowych w kwocie łącznej 16,3 tys. zł były przeznaczone na sfinansowanie dodatku służby cywilnej dla czterech nowozatrudnionych urzędników służby cywilnej w MEN (jeden od 1 grudnia 2018 r. i trzech od 1 grudnia 2019 r.) oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego jednego z nich. Środki te wykorzystano w kwocie brutto 13,1 tys. zł. Ze środków tych poszczególni nowozatrudnieni pracownicy uzyskali podwyżki wynagrodzeń wypłacane odpowiednio dla jednego urzędnika przez 12 miesięcy w kwocie średniomiesięcznie 866 zł i dla trzech urzędników przez jeden miesiąc w kwocie 901 zł.

²⁴ §§ 401-412.

- Środki uzyskane z poz. 26 rezerw celowych w kwocie 1.126,9 tys. zł były przeznaczone na sfinansowanie podwyższenia od 1 września 2019 r. średnich wynagrodzeń nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych podległych Ministrowi Edukacji Narodowej. Środki te wykorzystano w kwocie łącznej 917 tys. zł brutto na podwyżki wynagrodzeń dla nauczycieli zatrudnionych w ORE, ORPEG, CKE i ośmiu Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych (OKE) w łącznym wymiarze przeliczeniowym 491,6 etatów przez cztery miesiące. Średnia miesięczna wysokość podwyżki na etat w poszczególnych jednostkach wyniosła od 394 zł (w ORPEG) do 619 zł (w ORE).
- Środki uzyskane z poz. 31 rezerw celowych w kwocie 14,3 tys. zł na pochodne od wynagrodzeń były przeznaczone dla ORE na spłatę zobowiązań wynikających z umów cywilno-prawnych z osobami fizycznymi i należnych im honorariów (i nie powodowały podwyżek płac dla pracowników ORE).
- Środki uzyskane z poz. 73 rezerw celowych w kwocie 155 tys. zł na pochodne od wynagrodzeń były przeznaczone dla CKE na sfinansowanie umów cywilno-prawnych z osobami fizycznymi angażowanymi w procesie przygotowania i przeprowadzania egzaminu ośmioklasisty (i nie powodowały podwyżek płac dla pracowników CKE).
- Środki uzyskane z poz. 80 rezerw celowych w kwocie 1.442,5 tys. zł były przeznaczone na sfinansowanie podwyższenia od 1 stycznia 2019 r. średnich wynagrodzeń nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych podległych Ministrowi Edukacji Narodowej. Środki te wykorzystano w kwocie łącznej 1.205,7 tys. zł brutto na podwyżki wynagrodzeń dla nauczycieli zatrudnionych w ORE, ORPEG, CKE i ośmiu OKE w łącznym wymiarze przeliczeniowym 493,2 etatów przez 12 miesięcy. Średnia miesięczna wysokość podwyżki na etat w poszczególnych jednostkach wyniosła od 148 zł (w ORPEG) do 284 zł (w OKE w Jaworznie).
- Z poz. 8, 98 i 99 rezerw celowych uzyskano środki na wynagrodzenia i pochodne w kwotach odpowiednio: 369,9 tys. zł, 849,9 tys. zł i 1.133,4 tys. zł, z tego:
 - kwota 158,5 tys. zł poz. 8 rezerw celowych i kwota 849,9 tys. zł z poz. 98 rezerw celowych była przeznaczona dla ORE na wynagrodzenia osób fizycznych (niebędących pracownikami tej jednostki) zatrudnionych do realizacji dwóch projektów POWER²⁵;
 - kwota 211,4 tys. zł z poz. 8 rezerw celowych i kwota 1.133,4 tys. zł z poz. 99 rezerw celowych była przeznaczona na wynagrodzenia wraz z pochodnymi pracowników zatrudnionych przy realizacji projektów POWER w CKE, OKE w Krakowie i ORE; wykorzystano z tego na wynagrodzenia brutto pracowników tych jednostek: z poz. 8 rezerw celowych – kwotę 170,5 tys. zł i z poz. 99 rezerw celowych – kwotę 914,6 tys. zł; wydatkowanie tych środków nie powodowało podwyżki wynagrodzeń pracowniczych w tych jednostkach – sfinansowano z nich wynagrodzenia nowych pracowników zatrudnionych w formie telepracy oraz część wynagrodzeń dotychczasowych pracowników, w tym dodatków specjalnych i służbowych, którym w drodze porozumienia z pracodawcą wydzielono z dotychczasowego etatu część przypadającą na zadania związane z realizacją projektów w ramach POWER.

Na podstawie innych umów niż umowa o pracę zadania na rzecz MEN wykonywało w 2019 r. siedem osób, na których wynagrodzenie poniesiono wydatki w kwocie

²⁵ "Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy" i "Tworzenie e-zasobów do kształcenia zawodowego".

220 tys. zł²⁶. W 2019 r. zmniejszyły się, w stosunku do 2018 r., liczba osób realizujących zadania na rzecz MEN na podstawie innych umów niż umowa o pracę (o trzy) i poniesione z tego tytułu wydatki (o 115 tys. zł).

(akta kontroli str. 311-320, 325, 373-377, 435-442, 565-576, 887, 921, 944)

8. Na podstawie ustawy budżetowej na 2019 r. w części 30 budżetu państwa zaplanowano wydatki majątkowe w kwocie 2.262 tys. zł, w tym 100 tys. zł ze środków ujętych w grupie ekonomicznej „Współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej”. W planie po zmianach wydatki majątkowe zostały zwiększone do kwoty 3.141,3 tys. zł w wyniku następujących działań:

- uzyskania środków z pozycji 8 rezerw celowych – 14,4 tys. zł;
- zwiększenia planu wydatków majątkowych o środki przeniesione z grup ekonomicznych wydatków bieżących i dotacji – 1.190,8 tys. zł;
- zmniejszenia planu wydatków majątkowych poprzez przeniesienie środków z grupy wydatków majątkowych do grupy wydatków bieżących – 325,8 tys. zł.

Po uzyskaniu zgody Ministra Finansów, w trybie art. 171 ust. 3 upf, Minister Edukacji Narodowej dwukrotnie zwiększył plan wydatków majątkowych budżetu państwa o kwotę łącznie 991,8 tys. zł. Ponadto dokonał sześciokrotnie przeniesień między paragrafami wydatków w kwotach jednorazowo nie więcej niż 100 tys. zł, zmniejszając per saldo plan wydatków majątkowych o kwotę 126,8 tys. zł. Minister Edukacji Narodowej, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 171 ust. 3 upf, informował Ministra Finansów o każdej takiej zmianie.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 3.016,9 tys. zł (96% kwoty planowanej). Ze środków tych dokonano następujących zakupów inwestycyjnych:

- sprzęt komputerowy i inne wyposażenie informatyczne oraz oprogramowanie dla MEN i wszystkich jednostek podległych – 2.381,7 tys. zł;
- sprzęt nagłaśniający dla ORPEG – 19,9 tys. zł;
- urządzenia klimatyzacyjne do serwerowni w CIE, Centrum Szkoleniowym ORE w Sulejówku i pomieszczeń w MEN – 320,4 tys. zł;
- piec do kuchni w Centrum Szkoleniowym ORE w Sulejówku – 40,6 tys. zł;
- schodolaz dla potrzeb osób niepełnosprawnych w ORE – 18,2 tys. zł;
- przeniesienie na rzecz MEN praw autorskich do dwóch animacji filmowych zamówionych przez Ministra Edukacji Narodowej w ramach programu Erasmus+ – 14,4 tys. zł;
- pomoce dydaktyczne zakupione w ramach pięciu projektów konkursowych POWER służących wdrożeniu w każdym województwie szkół ćwiczeń – 38,5 tys. zł (część przypadająca na współfinansowanie z budżetu państwa);
- niszcarka dokumentów dla ORPEG – 5 tys. zł;
- program finansowo-księgowy ENOVA dla OKE w Krakowie – 79 tys. zł;
- samochód osobowy dla CKE – 99,2 tys. zł.

W pierwotnym planie wydatków majątkowych w części 30 na kwotę 2.262 tys. zł założono realizację łącznie 21 zadań. Cztery planowane zadania o łącznej wartości

²⁶ W tym trybie zlecono realizację następujących zadań: wsparcie eksperckie realizacji projektu pn. „Wspieranie podnoszenia jakości edukacji włączającej w Polsce, finansowanego przez Komisję Europejską w ramach Programu Wsparcia Reform Strukturalnych; usługi doradczo-ekspertskie dla Instytucji Pośredniczącej w zakresie przygotowania dokumentacji i udziału w czynnościach związanych z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących kształcenia zawodowego, ogólnego oraz uczenia się przez całe życie; usługi pomocy techniczno-organizacyjnej dla Instytucji Pośredniczącej; wsparcie eksperckie w zakresie przygotowania prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy oraz pracy nad dokumentem Zintegrowana Strategia Umiejętności; wsparcie organizacyjne w przygotowaniu: 6. Posiedzenia Rady Dzieci i Młodzieży działającej przy Ministrze Edukacji Narodowej, 4. Konferencji Młodzieżowych Rad 4.0 Przyszłość, 25. Sesji Dzieci i Młodzieży, konferencji dotyczącej obchodów Powstania Warszawskiego, konferencji nt. edukacji klimatycznej, działań upamiętniających wybuch II Wojny Światowej, spotkań wojewódzkich prezentujących publikację „O samorządach uczniowskich”; wsparcie koordynatora naukowego projektu polsko-niemiecki podręcznik do nauczania historii; usługi doradztwa prawnego w zakresie działań Departamentu Ekonomicznego w MEN dotyczących zamówień publicznych.

790 tys. zł nie zostały zrealizowane, tj.: zakup środków transportu dla MEN (360 tys. zł); zakup dla CKE dla OKE skanerów do skanowania kart egzaminacyjnych (410 tys. zł); zakup oprogramowania biurowego dla ORPEG (10 tys. zł); zakup urządzenia wielofunkcyjnego i skanera dla ORPEG (10 tys. zł). powyższe wynikało z rezygnacji z zakupu (zakup środków transportu) lub zmiany przeznaczenia środków (CKE i ORPEG).

W 2019 r. MEN dokonało nieplanowanego w założeniach do projektu ustawy budżetowej na 2019 r. wydatku w kwocie 201,9 tys. zł na zakup klimatyzatorów i agregatu prądotwórczego w ramach prowadzonej modernizacji i rozbudowy instalacji teletechnicznej w budynkach Centrum Szkoleniowego ORE w Sulejówku.

Pan Konrad Hodzyński – Dyrektor Departamentu Ekonomicznego w MEN wyjaśnił, że pierwotnie środki na to zadanie w całości zaplanowano w wydatkach bieżących, jednak w toku jego realizacji wystąpiła konieczność poniesienia także tych wydatków majątkowych.

(akta kontroli str. 138, 169-209, 347-361, 887, 921, 944)

9. Zobowiązania ogółem w części 30 na koniec 2019 r. wyniosły 8.875,3 tys. zł, w tym nie było zobowiązań wymagalnych. Zobowiązania dotyczyły naliczonego dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2019 r. wraz z pochodnymi – w kwocie 6.937,4 tys. zł (78,2%), innych wydatków bieżących – w kwocie 1.936,5 tys. zł (21,8%) i świadczeń na rzecz osób fizycznych – w kwocie 1,4 tys. zł (0,0%). W stosunku do stanu na koniec 2018 r. zobowiązania ogółem wzrosły o 1.288 tys. zł (16%).

W MEN na poziomie dysponenta trzeciego stopnia zobowiązania ogółem na koniec 2019 r. wyniosły 3.179,3 tys. zł, z tego dotyczące naliczonego dodatkowego wynagrodzenia za 2019 r. wraz z pochodnymi – w kwocie 2.294,7 tys. zł (72,2%) oraz innych wydatków bieżących – w kwocie 884,5 tys. zł (27,8%).

W 2019 r. części 30 budżetu państwa poniesiono wydatki na zapłatę odsetek z tytułu nieterminowo regulowanych zobowiązań w kwocie ogółem 14,6 tys. zł, w tym:

- 1,9 tys. zł z tytułu korekt rozliczeń z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) [w CKE i ORE];
- 5,3 tys. zł na zapłatę odsetek od środków wykorzystanych z naruszeniem procedur w projekcie „Mały Archimedes”, zgodnie z decyzją Ministra Inwestycji i Rozwoju (w ORE);
- 7,5 tys. zł na zapłatę odsetek ustawowych ustalonych wyrokami sądowymi (w ORE i MEN).

W MEN poniesiono wydatki na odsetki z tytułu nieterminowej wypłaty wynagrodzenia i wynagrodzenia chorobowego pracownikowi zwolnionemu w 2016 r.

– 5,6 tys. zł oraz z tytułu zwrotu temu pracownikowi kosztów zastępstwa procesowego – 4,1 tys. zł. Wydatki te poniesiono w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 października 2019 r., wydanego z powództwa zwolnionego pracownika.

(akta kontroli str. 362-371, 887, 921,944)

10. Do realizacji w 2019 r. w części 30 pozostawały wydatki w kwocie 17.900 tys. zł, ujęte w wykazie planowanych wydatków budżetu państwa, które w 2018 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego²⁷. Planowane wydatki zrealizowano w kwocie 16.400 tys. zł, w przewidzianym terminie do 31 marca 2019 r., na planowane zadanie zakupu przez CIE nowoczesnego rozwiązania informatycznego

²⁷ Załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2018 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. poz. 2346).

umożliwiającego publikacje przygotowanych w ramach środków unijnych e-materiałów i e-zasobów.

(akta kontroli str. 298)

11. Szczegółowym badaniem objęto próbę 76 wydatków na kwotę ogółem 33.818,5 tys. zł, z czego 60 dobranych losowo na kwotę 31.065 tys. zł 16 dobranych celowo na kwotę 2.753,5 tys. zł. Badaną próbą objęto wydatki majątkowe w kwocie 554,2 tys. zł i wydatki bieżące w kwocie 33.264,3 tys. zł. Badane wydatki zostały rzetelnie określone i dokonane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym. Wydatki zrealizowano zgodnie z obowiązującym prawem, gospodarnie i celowo – z wyjątkiem przypadków wskazanych w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Nie wystąpiły przypadki płatności po terminie oraz dokonywania wydatku przed obligatoryjnym terminem płatności, a także nie stwierdzono nieprawidłowości w stosowaniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁸.

(akta kontroli str. 870-plik 1)

12. W 2019 r. w trybach Pzp w MEN udzielono 21 zamówień o łącznej wartości 4.498,2 tys. zł. W trybie przetargu nieograniczonego zawarto 11 umów, w trybie z wolnej ręki – cztery umowy, w trybie zamówienia na usługi społeczne – cztery umowy, w trybie zamówień centralnych – dwie umowy²⁹. Dodatkowo dokonano 70 zakupów towarów i usług nieobjętych obowiązkiem stosowania przepisów Pzp. Zarządzenie nr 5 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Edukacji Narodowej z 21 lutego 2017 r. w sprawie organizacji udzielania zamówień i dokonywania zakupów w Ministerstwie Edukacji Narodowej – w odniesieniu do tego rodzaju zakupów – zobowiązywało m.in. do przeprowadzenia rozpoznania rynku i kierowania ofert do potencjalnych wykonawców. W 26 przypadkach (37%) Dyrektor Generalny MEN wyraził zgodę na odstąpienie od tych zasad i zawarcie umowy ze wskazanym wykonawcą.

Szczegółowemu badaniu poddano dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego³⁰ i jedno w trybie zamówienia z wolnej ręki³¹. Dodatkowo kontroli poddano cztery³² postępowania, do których nie stosuje się Pzp, z czego w dwóch przypadkach z uwagi na wartość zamówienia (art. 4 pkt 8 ustawy), a w dwóch przypadkach z uwagi na wyłączenie, o którym mowa w art. 4 pkt 3 lit. g i h ustawy. Łączna wartość skontrolowanych zamówień i zakupów wyniosła 2.806,6 tys. zł, z czego w 2019 r. wydatkowano na ich realizację kwotę 2.591,1 tys. zł.

Minister Edukacji Narodowej sporządził plan postępowań o udzielenie zamówień, jakie przewidział przeprowadzić w 2019 r. oraz zamieścił je na stronie internetowej MEN. W dniu 25 lutego 2020 r., tj. z zachowaniem terminu, przekazano Prezesowi UZP roczne sprawozdanie o udzielonych w 2019 r. zamówieniach.

²⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, dalej „Pzp”.

²⁹ Dwa zamówienia na dostawy mebli biurowych.

³⁰ Zamówienia: DE-WZP.261.3.2019.JJ - Rozbudowa i remont instalacji teletechnicznej w budynkach A i B Ośrodka Rozwoju Edukacji przy ul. Paderewskiego 77 w Sulejówku; DE-WZP.261.6.2018.JC - Analiza pogłębiona dokumentacji źródłowej w ramach weryfikacji wniosków o płatność projektów realizowanych ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

³¹ Zamówienie DE-WZP.261.20.2019.BR - Wydanie, wydrukowanie i dostarczenie do wskazanych odbiorców, podręczników i książek pomocniczych przeznaczonych do kształcenia uczniów deklarujących przynależność do litewskiej mniejszości narodowe.

³² Zamówienia znak: DE-WZP.262.2.2019 - Świadczenie usług transportowo-przeprowadzkowych na potrzeby MEN; DIP-WP.063.12.2019.KŁ - Realizacja jednego trzydziestosekundowego materiału informacyjno-edukacyjnego dotyczącego egzaminów (ósmoklasisty, gimnazjalnego oraz maturalnego), przeznaczonego do emisji w telewizji i Internecie oraz do odtworzenia publicznego (spotkań, konferencji) - na podstawie koncepcji kreatywnej; umowa nr MEN/2019/DIP/496 - Rozpowszechnienie przez Nadawcę programach telewizyjnych TVP1 i TVP 2 oraz na antenach tematycznych spotu informacyjnego dotyczącego egzaminów: ósmoklasisty, gimnazjalnego oraz maturalnego w okresie od 23 marca 2019 r. do 8 kwietnia 2019 r.; umowa nr MEN/2019/DIP/265 - Rozpowszechnienie przez Nadawcę programach telewizyjnych TVP1 i TVP 2 spotu informacyjnego dotyczącego promocji "Wieloletniego Rządowego Programu Posiłków w szkole i domu w latach 2019 - 2023" w okresie od dnia 22 lutego 2019 do dnia 7 marca 2019 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

(akta kontroli str. 716-733, 816-836, 870-plik: 50-54)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2019 r. Minister Edukacji Narodowej przyznał z naruszeniem prawa nagrody za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze trzem nauczycielom.

Jednym z warunków przyznania nagrody za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze, wymaganym na podstawie §2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli, jest posiadanie przez nauczyciela wyróżniającej oceny pracy. W badanej grupie 48 nagród dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze udzielonych z inicjatywy własnej Ministra Edukacji Narodowej (w trybie §9 rozporządzenia) stwierdzono trzy przypadki przyznania nagrody nauczycielowi niespełniającemu wymienionego warunku³³.

Na wypłatę tych trzech nagród poniesiono wydatki w kwocie łącznie 26.735,25 zł, z tego: 22.500 zł na sfinansowanie kwoty nominalnej trzech nagród (po 7.500 zł każda) i 4.235,25 zł na naliczone przy wypłacie nagród składki z tytułu ubezpieczenia społecznego i Funduszu Pracy.

Pani Anna Małgorzata Dakowicz-Nawrocka – zastępca dyrektora Departamentu Kształcenia Ogólnego w MEN wyjaśniła, że przy rozpatrywaniu wniosków Śląskiego i Wielkopolskiego Kuratora Oświaty w sprawie przyznania tych nagród skupiono się na ich uzasadnieniu, co w konsekwencji spowodowało przeoczenie niespełnionego warunku posiadania wyróżniającej oceny pracy.

(akta kontroli str. 1030, 1051, 1149-1155)

2. W MEN nie zapewniono przejrzystości procesu przyznawania nagród Ministra Edukacji Narodowej dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze w zakresie: dokumentowania pracy Komisji do spraw nagród, przesłanek podjęcia inicjatywy własnej Ministra Edukacji Narodowej w sprawie przyznania nauczycielowi nagrody, rzetelności weryfikacji osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli nagradzanych z inicjatywy własnej Ministra Edukacji Narodowej oraz trybu przyznawania nagród na wniosek organów nauczycielskich związków zawodowych.

W MEN nie ma wewnętrznej procedury regulującej proces przyznawania nagród. Zarządzenie Ministra Edukacji Narodowej powołujące Komisję do spraw nagród (na podstawie §4 rozporządzenia w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli) pozostawia do decyzji jej przewodniczącego określenie sposobu pracy Komisji. Protokoły z pracy Komisji w 2019 r. zawierają jedynie stwierdzenie stanów ilościowych rozpatrywanych wniosków, zaopiniowanych pozytywnie i zaopiniowanych negatywnie. Dokumenty te nie zawierają wskazania imiennego osób, których wnioski zostały negatywnie zaopiniowane (świadczy o tym jedynie postawienie litery „N” na konkretnym wniosku). W protokołach nie ma też uzasadnienia przyjętych opinii. W tej sytuacji dokumentacja nie pozwala Ministrowi Edukacji Narodowej, decydującemu o ostatecznym przyznaniu nagrody nauczycielowi, na ewentualną weryfikację przeprowadzonego procesu opiniodawczego.

Dokumentami stwierdzającymi przyznanie nagród są decyzje Ministra Edukacji Narodowej z imienną listą nagrodzonych nauczycieli, które wraz z dyplomami dla nagrodzonych nauczycieli są przekazywane do właściwych kuratoriów oświaty (lub wnioskodawców) celem prowadzenia dalszego procesu wręczania dyplomów i uruchomienia procesu wypłaty nagród. Decyzje te jednorodnie wskazują art. 49

³³ Dotyczy nauczycieli: Zespołu Szkół Mistrzostwa Sportowego w Bytomiu; Zespołu Szkół im. Janusza Korczaka w Gliwicach, Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Poznaniu (ujętych w decyzjach o przyznaniu nagród nr 24 i 28).

ust. 1 pkt 3 ustawy Karta Nauczyciela jako podstawę przyznania nagrody, bez wskazywania odpowiednich przepisów rozporządzenia w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli określających tryb przyznania nagrody. Decyzje nie pozwalają na rozróżnienie, czy nagroda została przyznana z inicjatywy własnej Ministra, czy na wniosek uprawnionych organów.

Przyznanie 43 spośród ogółem 48 nagród z inicjatywy własnej Ministra Edukacji Narodowej nastąpiło w oparciu o wnioski przygotowane i skierowane do Ministra Edukacji Narodowej przez inne strony, z tego przez:

- dyrektorów szkół – 5 wniosków;
- organy prowadzące – 6 wniosków;
- kuratorów oświaty – 19 wniosków;
- organy nauczycielskich związków zawodowych – 13 wniosków;

Przyznanie pozostałych pięciu nagród z inicjatywy własnej Ministra Edukacji Narodowej nastąpiło w oparciu o dokumenty mające formę takich wniosków, ale nie zawierających wskazania i podpisu osoby sporządzającej³⁴.

Z §8 rozporządzenia w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli wynika, że Minister Edukacji Narodowej może przyznać nauczycielowi nagrodę z inicjatywy własnej po spełnieniu przez nauczyciela wymagań określonych w §2, tj. posiadającemu wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej, wychowawczej lub opiekuńczej. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli w wyżej wymienionych pięciu przypadkach przyznanie nagrody nastąpiło bez uzyskania przez Ministra Edukacji Narodowej wiarygodnej informacji o osiągnięciach dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli.

Przepisy §8 w związku z §5 i §7 oraz §3 ust. 2 rozporządzenia upoważniają Ministra Edukacji Narodowej do przyznania nagrody z inicjatywy własnej bez konieczności wskazywania we wniosku o nagrodę opinii właściwej rady pedagogicznej (w odniesieniu do nauczyciela) oraz opinii właściwego kuratora oświaty, a także do przyznania nagrody bez zachowania terminów określonych w rozporządzeniu. W badanej grupie nagród przyznanych z inicjatywy własnej Ministra stwierdzono zróżnicowany tryb weryfikacji wniosków:

- 2 spośród 33 wniosków o nagrody dla nauczycieli zawierały opinię właściwej rady pedagogicznej (dotyczyło to nauczyciela Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. św. M. M. Kolbego w Szczecinie i nauczyciela Zespołu Szkół nr 9 we Wrocławiu);
- 6 spośród 11 wniosków sporządzonych przez dyrektorów szkół i organy prowadzące zawierało opinię właściwego kuratora oświaty (dotyczyło to dyrektorów Zespołu Szkół Logistycznych we Wrocławiu, Zespołu Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach oraz nauczycieli: Zespołu Szkół Zawodowych w Wołowie, XVII Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu, Zespołu Szkół nr 9 we Wrocławiu i Zespołu Szkół Logistycznych we Wrocławiu);
- 10 spośród ogółem 48 wniosków zostało poddane opiniowaniu przez Komisję do spraw nagród w MEN (dotyczyło to wniosków sporządzonych przez Przewodniczącą Sekcji Krajowej Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność).

W żadnym przypadku dokumentacja przyznania nagrody nie wskazuje na dokonanie przez MEN własnego rozpoznania i opisu osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli nagradzanych z inicjatywy własnej Ministra Edukacji Narodowej, nie zawiera pism uruchamiających proces przyznania nagrody ze strony MEN i nie wskazuje przesłanek podjęcia takiej inicjatywy.

³⁴ Dotyczyło to nagród przyznanych: dyrektorowi szkoły Podstawowej im. Juliusza Słowackiego w Stargardzie; dyrektorowi VI Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Czarnieckiego w Szczecinie; nauczycielowi Zespołu Szkół im. Janusza Korczaka w Gliwicach; nauczycielowi Zespołu Szkół Mistrzostwa Sportowego w Bytomiu; nauczycielowi Szkoły Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Białej Rawskiej.

Najwyższa Izba Kontroli – nie kwestionując prawa Ministra Edukacji Narodowej do przyznawania nagrody z inicjatywy własnej bez opierania się na opiniach komisji ds. nagród, kuratora oświaty lub rady pedagogicznej – zauważa, że brak takich opinii w odniesieniu do części wniosków oznacza jednocześnie zróżnicowanie zasięgu działań służących weryfikacji spełniania przez nauczycieli warunków do otrzymania nagrody. W trzech przypadkach przyznania nagród nauczycielom niespełniającym warunku posiadania wyróżniającej oceny pracy (wymienionym w pkt 2 opisu nieprawidłowości) wnioski nie były opiniowane przez kuratorów oświaty i Komisję do spraw nagród w MEN. W jednym przypadku (nauczyciela Publicznej Szkoły Podstawowej nr 30 im. Królowej Jadwigi w Radomiu) przyznanie nagrody nastąpiło w oparciu o wniosek złożony przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty, w którym – w odróżnieniu od innych badanych przypadków – zawarto jedynie ogólną pozytywną charakterystykę nauczyciela, bez wykazania żadnych konkretnych osiągnięć nauczyciela. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli przy tak sformułowanym wniosku nie było podstaw do orzekania o posiadaniu przez nauczyciela wybitnych osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych, wymaganych na podstawie §2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli.

Pani Anna Małgorzata Dakowicz-Nawrocka – zastępca dyrektora Departamentu Kształcenia Ogólnego w MEN wyjaśniła, że w przypadku nagród przyznawanych z inicjatywy własnej Ministra Edukacji Narodowej oceny wniosków dokonuje sam Minister, który związany jest jedynie kryteriami jakie powinien spełnić nauczyciel zgodnie z §2 rozporządzenia. Z tych samych względów – według wyjaśniającej – wnioski o przyznanie nagród z inicjatywy własnej Ministra nie wymagały opiniowania przez właściwe rady pedagogiczne lub kuratorów oświaty.

Rozporządzenie w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli nie zawiera uregulowań odnoszących się do występujących przypadków wnioskowania o nagrodę Ministra Edukacji Narodowej przez organy nauczycielskich związków zawodowych. Zgodnie z art. 91a ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela uprawnienia do nagrody Ministra Edukacji Narodowej za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze przysługują również nauczycielom urlopowanym do pracy w instancjach związków zawodowych (na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych³⁵). W porozumieniu Ministra Edukacji Narodowej z Krajową Sekcją Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność z dnia 10 lipca 1990 r. w sprawie zasad współdziałania w dziedzinie oświaty i wychowania organów administracji państwowej z instancjami Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność³⁶ ustalono, że Związek ma prawo zgłaszania propozycji w sprawie nagradzania i premiowania pracowników szkół (§6 ust. 2). W porozumieniu zawartym pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej i Sportu oraz Zarządem Głównym Związku Nauczycielstwa Polskiego z dnia 15 listopada 2002 r. w sprawie zasad współdziałania Ministra Edukacji Narodowej i Sportu ze Związkiem Nauczycielstwa Polskiego w dziedzinie oświaty i wychowania ustalono, że właściwym statutowo organom Związku przysługuje prawo zgłaszania propozycji w przedmiocie przyznawania odznaczeń państwowych i resortowych, wyróżnień i nagród pracownikom, emerytom, działaczom oświatowym oraz związkowcom (§5 ust. 1)³⁷. W 2019 r. do Ministra Edukacji Narodowej wpłynęły wnioski o przyznanie nagród za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze dla 13 nauczycieli, złożone przez Przewodniczącego Sekcji Krajowej NSZZ Solidarność (10) i przez Przewodniczącego Sekcji Regionalnej Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność Region Mazowsze – za pośrednictwem Mazowieckiego Kuratora Oświaty (3). Wnioski Przewodniczącego Sekcji Krajowej poddano opiniowaniu przez działającą

³⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 263, ze zm.

³⁶ Dz. Urz. Ministra Edukacji Narodowej Nr 7, poz. 47.

³⁷ Dz. Urz. MENIS z 2003 r. Nr 1, poz. 6.

w MEN Komisję do spraw nagród, zaś wnioski złożone przez Przewodniczącego Sekcji Regionalnej nie były skierowane do opinii tej Komisji. We wszystkich 13 przypadkach zostały przyznane nauczycielom nagrody z inicjatywy własnej Ministra Edukacji Narodowej.

Pani Anna Małgorzata Dakowicz-Nawrocka – zastępca dyrektora Departamentu Kształcenia Ogólnego w MEN wyjaśniła, że wnioski Przewodniczącego Sekcji Regionalnej nie podlegały procedurze opisanej w §5 rozporządzenia w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli i nie były opiniowane przez Komisję do spraw nagród w MEN, bowiem wolą Ministra Edukacji Narodowej były rozpatrywane na podstawie §9 rozporządzenia, tj. jako inicjatywa własna Ministra.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że przepisy rozporządzenia nie ujmują zaistniałej sytuacji złożenia wniosku przez uprawniony na podstawie porozumienia organ nauczycielskich związków zawodowych, co przy braku wewnętrznego uregulowania, daje możliwość dowolnego traktowania tych wniosków w procesie wewnętrznego opiniowania w MEN i przyjmowania faktycznej inicjatywy organów nauczycielskich związków zawodowych jako inicjatywy własnej Ministra. Skutkiem takiego podejścia ograniczona została na poziomie MEN procedura weryfikacji wykazywanych we wnioskach warunków wymaganych do przyznania nagrody, w tym osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli.

(akta kontroli str. 958-1159)

3. Do dnia 3 kwietnia 2020 r. Minister Edukacji Narodowej nie opublikował informacji o przyznanych dotacjach w 2019 r.

W Biuletynie Informacji Publicznej MEN dostępne jest ostatnie obwieszczenie z wykazem jednostek, którym przyznano dotacje celowe w 2018 r. oraz obwieszczenia dotyczące lat wcześniejszych³⁸. Analiza tych publikacji z ostatnich 10 lat wykazała, że obwieszczenia takie zamieszczano w terminie od dwóch do ponad sześciu miesięcy po zakończeniu danego roku budżetowego, np. obwieszczenie dotyczące dotacji udzielonych w 2018 r. opublikowano w BIP w lipcu 2019 r., a obwieszczenie dotyczące 2012 r. - w lutym 2013 r.

Pan Konrad Hodzyński – dyrektor Departamentu Ekonomicznego w MEN wyjaśnił, że publikacja obwieszczenia wykazu dotacji przyznanych w części 30 w 2019 r. planowana jest na drugi kwartał 2020 r., gdyż pracownik MEN odpowiedzialny za jego przygotowanie odpowiedzialny jest również za sprawdzenie pod względem finansowo-księgowym zatwierdzonych przez właściwe departamenty MEN sprawozdań merytoryczno-finansowych z realizacji umów dotacyjnych, a także za bieżące opiniowanie i księgowanie angażowanie nowych umów dotacyjnych. Liczba beneficjentów dotacji wzrosła z 353 jednostek w 2012 r. do 647 jednostek w 2018 r.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 3 lit. a ufp obowiązek publikowania informacji o przyznanych dotacjach, wynikających z art. 122 uts. 4 ufp, ma służyć zapewnieniu jawności gospodarowania środkami publicznymi. W ustawie o finansach publicznych nie określono terminu realizacji tego obowiązku. Dla rzetelnej realizacji tego obowiązku należy przyjąć, że powinien on być realizowany w możliwie najkrótszym terminie. Pożądane byłoby – zdaniem Najwyższej Izby Kontroli – publikowanie takiej informacji niezwłocznie po przyznaniu ostatniej dotacji w danym roku budżetowym. Dotacje celowe w części 30, których przyznanie powinno być podane do publicznej wiadomości są ujmowane w planie finansowym MEN na poziomie dysponenta pierwszego stopnia. Za rozsądny ostateczny termin możliwej publikacji całościowej takiej informacji przez MEN można uznać okres następujący bezpośrednio po złożeniu przez dysponenta części sprawozdania łącznego Rb-28 za miesiąc

³⁸ <https://bip.men.gov.pl/?s=dotacje>, dostęp: 3 kwietnia 2020 r.

grudzień danego roku budżetowego, tj. 28 stycznia następnego roku kalendarzowego, bowiem najpóźniej w tym czasie powinno być też sporządzone sprawozdanie jednostkowe Rb-28 za miesiąc grudzień z zakresu wydatków ujmowanych w palnie MEN-dysponent pierwszego stopnia.

(akta kontroli str. 435-448)

4. Minister Edukacji Narodowej wydatkował kwotę 448.000 zł na zakup podręczników i książek pomocniczych do nauki języka litewskiego.

Zgodnie z art. 13 ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³⁹ Minister Edukacji Narodowej podejmie działania w celu zapewnienia możliwości kształcenia nauczycieli oraz dostępu do podręczników na potrzeby szkół i placówek publicznych, które umożliwiają uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej, a w szczególności naukę języka oraz własnej historii i kultury. W dniu 28 listopada 2019 r. Minister Edukacji Narodowej zawarł z Wydawnictwem Aušra Sp. z o.o. z siedzibą w Puńsku umowę na wydanie, wydrukowanie i dostarczenie do wskazanych odbiorców podręczników i książek pomocniczych przeznaczonych do kształcenia uczniów deklarujących przynależność do litewskiej mniejszości narodowej w liczbie 700 szt. za kwotę 448 tys. zł, tj. średnio 640 zł za sztukę. Przed zawarciem umowy, pismem z dnia 20 listopada 2019 r., MEN zwróciło się do Wydawnictwa, będącego właścicielem autorskich praw majątkowych do podręczników i książek pomocniczych stanowiących przedmiot zakupu, z pytaniem o możliwość przeniesienia na rzecz MEN tych praw, ale Wydawca nie wyraził zainteresowania tą propozycją.

Koszt pozyskania jednego podręcznika lub książki pomocniczej do nauki języka litewskiego był średnio ponad pięciokrotnie wyższy, niż kwota wyasygnowana na zakup jednego podręcznika do nauki innych języków mniejszości narodowych i regionalnych zakupionych w 2019 r.⁴⁰

Pani Alina Sarnecka – Dyrektor Departamentu Podręczników, Programów i Innowacji w MEN poinformowała, że podręczniki i książki pomocnicze do kształcenia uczniów w zakresie niezbędnym do podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej są dotowane w trybie art. 68 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych⁴¹. Koszty wydania poszczególnych podręczników, co do rzędu wielkości są porównywalne, mimo że koszty opracowania podręcznika są różne w zależności m.in. od rodzaju podręcznika, zajęć edukacyjnych i etapu edukacji do jakich są przeznaczone, a także zawartości treści, ilustracji, opracowania graficznego, prac redakcyjnych, korekty. Jednocześnie Pani Dyrektor stwierdziła, że koszt opracowania podręcznika lub książki pomocniczej i przygotowania jej do druku jest niezależny od wysokości nakładu, natomiast przy wyższych nakładach zmniejsza się jednostkowa cena sprzedaży podręcznika. W przypadku podręczników i książek pomocniczych dla litewskiej mniejszości narodowej są one wydawane w bardzo niskich nakładach (100 lub 200 egz.), dlatego ich ceny jednostkowe są znacząco wyższe od cen publikacji przeznaczonych dla białoruskiej mniejszości narodowej (nakłady 500 egz., 600 egz. i 1.000 egz.). Stąd porównywanie wartości cen jednostkowych przy różnych wysokościach nakładów nie jest zasadne. Możliwe jest natomiast porównywanie kosztów opracowania poszczególnych tytułów podręczników i książek pomocniczych, które w przypadku języków litewskiego, białoruskiego i kaszubskiego są zbliżone. Dodatkowo zauważyła, że w przypadku braku podręczników na rynku MEN zleca ich opracowanie i wydanie w trybie art. 22c ustawy o systemie oświaty.

³⁹ Dz. U. z 2019 r., poz. 1481, ze zm., dalej „ustawa o systemie oświaty”.

⁴⁰ Tj. do nauki języka kaszubskiego 110,00 zł/szt; języka białoruskiego dla szkół podstawowych 116,45 zł/szt; języka białoruskiego dla liceum 176,00 zł/szt.

⁴¹ Dz. U. z 2020 poz. 17.

Najwyższa Izba Kontroli uznaje za w pełni uzasadnioną potrzebę pomocy szkołom w zapewnieniu podręczników do nauki języka ojczystego dla mniejszości litewskiej, zaznaczając jednakże, że pomoc taka winna być realizowana przy oszczędnym gospodarowaniu środkami publicznymi, tj. z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów⁴². Zauważyć należy, że koszt wydania jednego podręcznika⁴³ dla mniejszości litewskiej przy nakładzie 100 egzemplarzy wyniósł 920 zł za sztukę. W sytuacji występującej wysokiej kosztowności tej metody realizacji zadania publicznego, Minister Edukacji Narodowej mógł – zdaniem Najwyższej Izby Kontroli – skorzystać z innych swoich uprawnień, np. zlecić opracowanie podręcznika.

(akta kontroli str. 717-726, 837-843, 870 plik: 14-19)

5. Minister Edukacji Narodowej wydatkował kwotę 549.122,58 zł na produkcję i emisję spotu edukacyjno-informacyjnego „Jesteśmy z Wami”⁴⁴.

W dniu 20 marca 2019 r. MEN zawarło umowę z Ad Craft Sp. z o.o. na zakup usługi polegającej na produkcji spotu informacyjno-edukacyjnego dotyczącego egzaminów ósmoklasisty, gimnazjalnego i maturalnego do emisji w telewizji i Internecie, na co wydatkowano 49.200 zł.

Na podstawie umowy z dnia 22 marca 2019 r. zakupiono od Telewizji Polskiej S.A. usługę polegającą na emisji w programach TVP1 i TVP2 oraz na antenach tematycznych spotu dotyczącego egzaminów ósmoklasisty, gimnazjalnego oraz maturalnego w okresie od dnia 23 marca 2019 r. do 8 kwietnia 2019 r. Do umowy załączono plan emisji, zgodnie z którym Telewizja Polska S.A. zobowiązała się wyemitować spot 250 razy określając współczynnik GRP⁴⁵ na poziomie 231,43. Na emisję spotu wydatkowano 499.922,58 zł.

Wydatki na produkcję i emisję spotu, w kwocie łącznej 549.122,58 zł, zrealizowano w ramach ujętego w planie zadaniowym wydatków MEN poddziałania 3.1.1.1.11 „Promocja systemu oświaty i wychowania”.

Pan Piotr Gajewski – dyrektor Departamentu Informacji i Promocji w MEN poinformował, że produkcja i emisja spotu była podyktowana chęcią uspokojenia obaw społecznych dotyczących ewentualnych skutków strajku nauczycieli. Również daty emisji spotu w Telewizji Polskiej S.A. nakładały się na bieżące wydarzenia związane ze strajkiem nauczycieli. Wskazał również, że ważnym aspektem kampanii było pokazanie, że bezpieczeństwo uczniów, ich rozwój oraz jak najlepszy start w dorosłe życie to priorytety działań MEN. Działania informacyjne w tym zakresie były na bieżąco konsultowane z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów. Przeprowadzenie kampanii, w tym emisja spotu sprawiła, że egzaminy przebiegły bez zakłóceń, zgodnie z procedurami. Natomiast kwestie, o których mowa w 22 i 23 sekundzie są logicznym następstwem słów wypowiedzianych w sekundach 17-19 „Młodzi ludzie mają plany i marzenia. Zadbamy, by mogli je spełnić”, z którymi stanowią spójną, logiczną całość.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, przedmiotowy wydatek został sfinansowany ze środków na to nie przeznaczonych w planie zadaniowym MEN.

(akta kontroli str. 771-801, 810-815, 844, 848, 870-plik: 36-41)

⁴² Art. 44 ust. 3 pkt 1 ufp.

⁴³ „Saulutės kraitelė” Lituvių kalbos vadovėlis I klasie, 2 dalis. Podręcznik języka litewskiego dla klasy I szkoły podstawowej część 2. Autor: Gražina Karanackienė.

⁴⁴ Spot dostępny pod adresem: https://www.youtube.com/watch?v=oG_Z8A100x0

⁴⁵ GRP jest współczynnikiem pomiaru intensywności kampanii. GRP jest sumą arytmetyczną odsetka oglądalności przez grupę docelową uzyskaną w czasie kampanii reklamowej.

6. Minister Edukacji Narodowej z naruszeniem prawa oraz nierzetelnie udzielał informacji o kosztach zakupu w prasie ogłoszeń w postaci „Listu do rodziców i opiekunów” a także kampanii „Jesteśmy z Wami”, finansowanych z budżetu państwa w 2019 r.

Zamówieniami z dnia 1 lutego 2019 r. MEN zakupiło usługę polegającą na opublikowaniu w dziennikach „Rzeczpospolita”, „Dziennik Gazeta Prawna” oraz tygodnikach „Do Rzeczy”, „Sieci” i „Wprost” ogłoszenia w postaci „Listu do rodziców i opiekunów” dotyczącego m. in. pensji nauczycieli. Umową z dnia 20 marca 2019 r. MEN zakupiło usługę od Ad Craft sp. z o.o. polegającą na produkcji spotu w ramach kampanii „Jesteśmy z Wami”, a w dniu 22 marca 2019 r. zakupiło od TVP S.A. czas antenowy na jego emisję.

W związku z prowadzeniem w/w kampanii informacyjnych do MEN wpłynęły trzy zapytania w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁴⁶ oraz dwa zapytania w trybie ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe⁴⁷. Złożone wnioski dotyczyły m.in. kwot, jakie MEN poniosło w związku z publikacją „Listu do rodziców i opiekunów” (wniosek Związku Nauczycielstwa Polskiego⁴⁸) oraz kosztów produkcji i emisji spotu (wnioski dwóch osób fizycznych oraz zapytanie redakcji „Rzeczpospolitej”). Dodatkowo w dwóch przypadkach (ZNP oraz osoby fizycznej) wnioskowano o przekazanie kopii faktur na poniesione wydatki.

W przypadku pierwszego wniosku złożonego przez osobę fizyczną Minister Edukacji Narodowej wezwał wnioskodawcę do jego uzupełnienia poprzez jego podpisanie i podanie pełnych danych adresowych. W przypadku drugiego wniosku złożonego przez osobę fizyczną Minister poinformował składającego, że nosi się z zamiarem wydania decyzji odmawiającej udzielenia informacji publicznej oraz wezwał do uzupełnienia wniosku poprzez podanie danych adresowych. W przypadku wniosku złożonego przez ZNP Pan Maciej Kopeć – Podsekretarz Stanu w MEN w piśmie DIP-WI.0191.2.2019.ESK z dnia 27 lutego 2019 r. podał, że: (...) łączny koszt wszystkich publikacji wyniósł 64.000 zł. Jednocześnie informuję, że kwoty publikacji listu w poszczególnych tytułach stanowią tajemnicę przedsiębiorstwa. Wydawcy, wykonując zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej, zastrzegli prawo do jej ochrony. W przypadku zapytania złożonego przez redakcję „Rzeczpospolitej” rzecznik prasowy MEN Pani Anna Ostrowska wskazała, że: (...) spot został sfinansowany z budżetu Ministerstwa Edukacji Narodowej. Wykonawcą spotu jest firma Ad Craft Sp. z o. o. Pozostałe zapisy umów zarówno na produkcję spotu, jak i jego emisję są objęte tajemnicą przedsiębiorstwa. Jednocześnie na kolejne zapytanie redakcji rzecznik prasowy odpowiedziała wskazała, że: MEN wydał na produkcję spotu 40 tys. zł.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 uodip każdemu przysługuje, z zastrzeżeniem art. 5, prawo dostępu do informacji publicznej. Jak stanowi art. 5 ust. 2 uodip prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu ze względu na prywatność osoby fizycznej lub tajemnicę przedsiębiorcy. Zakres tajemnicy przedsiębiorstwa uregulowany został w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji⁴⁹, zgodnie z którą przez tajemnicę przedsiębiorstwa rozumie się informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, które jako całość lub w szczególnym zestawieniu i zbiorze ich elementów nie są powszechnie znane osobom zwykle zajmującym się tym rodzajem informacji albo nie są łatwo dostępne dla takich osób,

⁴⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1429, dalej: uodip.

⁴⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 1914.

⁴⁸ Dalej „ZNP”.

⁴⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1010 ze zm.

o ile uprawniony do korzystania z informacji lub rozporządzania nimi podjął, przy zachowaniu należytej staranności, działania w celu utrzymania ich w poufności.

Działania polegające na nieudzielaniu informacji publicznej, bądź udzielaniu jej w sposób niepełny stanowią naruszenie przepisów uodip. Powołana ustawa zasadą czyni jawność informacji publicznej, której wyłączenie możliwe jest jedynie w ściśle określonych wypadkach ochrony, m.in. tajemnicy przedsiębiorstwa. Jednak zgodnie z art. 35 ufp klauzule umowne dotyczące wyłączenia jawności ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa w umowach zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych lub inne podmioty, o ile wynikające z umowy zobowiązanie jest realizowane lub przeznaczone do realizacji ze środków publicznych, uważa się za niezastrzeżone, z wyłączeniem informacji technicznych, technologicznych, organizacyjnych przedsiębiorstwa lub innych posiadających wartość gospodarczą, w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich w tajemnicy. Minister Edukacji Narodowej nieprawidłowo zakwalifikował cenę usługi za tajemnicę przedsiębiorcy, albowiem nie zostały spełnione przesłanki objęcia jej tajemnicą, tj.: informacja ta nie miała charakteru informacji technicznej, technologicznej, organizacyjnej przedsiębiorstwa lub innej informacji posiadającej wartość gospodarczą oraz nie zostały powzięte skuteczne działania w celu zachowania jej w poufności. Wnioskodawcy w pismach domagali się ujawnienia informacji o koszcie usługi lub łącznych kosztach poniesionych na kampanie bez wnikania w inne elementy umów, które mogłyby ewentualnie stanowić tajemnicę przedsiębiorstwa (np. sposób ustalenia ceny, czy przebieg negocjacji).

Dodatkowo, w odpowiedzi na wniosek ZNP i redakcji „Rzeczpospolitej”, udzielił informacji w sposób niepełny. W części, która stanowiła tajemnicę przedsiębiorstwa, odmowa powinna przybrać formę decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 16 ust. 1 uodip, czego Minister nie robił.

W odpowiedzi na pytanie redakcji „Rzeczpospolitej” o cenę produkcji spotu „Jesteśmy z Wami” rzecznik prasowy MEN wskazała kwotę 40 tys. zł, podczas gdy z faktury wynika, że wydatkowano łącznie 49.200 zł. Podobnie w odpowiedzi dla ZNP wskazano, że koszt zakupu wyniósł 64 tys. zł, podczas gdy wartość usług zgodnie z fakturami wyniosła łącznie 78.830,7 zł. Działanie takie było nierzetelne, albowiem nie odzwierciedlało faktycznie poniesionych kosztów, co było przedmiotem wniosków o informację publiczną. Minister podawał kwoty netto, bez wskazania, że jest to kwota netto, co naruszało dyspozycję art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług⁵⁰, która przewiduje, że w cenie uwzględnia się kwotę podatku od towarów i usług (VAT).

Najwyższa Izba Kontroli stoi na stanowisku, że działanie polegające na nieudzielaniu informacji publicznej czy podawaniu nieprawdziwych danych narusza prawo do informacji o działalności organów władzy publicznej, które zostało określone w art. 61 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Utrzymywanie w tajemnicy kosztów kampanii „Jesteśmy z Wami”, a także kosztów publikacji „Listu do rodziców i opiekunów”, które były przedmiotem zainteresowania społecznego, nie sprzyjała budowaniu zaufania obywateli do władzy oraz wskazuje na brak transparentności w działalności organu władzy publicznej.

(akta kontroli str. 846-847, 849-860, 862-866, 870-plik: 3-6, 22-28)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2019 zaplanowano wydatki budżetu środków europejskich w części 30 – Oświata i wychowanie w kwocie 136.176 tys. zł.

⁵⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 178.

W trakcie roku budżetowego plan wydatków budżetu środków europejskich w części 30 został zwiększony do kwoty łącznie 143.682,4 tys. zł. Zwiększenie, w kwocie łącznie o 7.506,4 tys. zł, nastąpiło z rezerw celowych budżetu środków europejskich:

- poz. 98 Finansowanie programów z budżetu środków europejskich – o kwotę 6.373 tys. zł;
- poz. 99 Finansowanie wynagrodzeń w ramach budżetu środków europejskich – o kwotę 1.133,4 tys. zł.

Planowane wydatki zrealizowano w kwocie 141.150,7 tys. zł (98,2%), w całości przeznaczonej na realizację POWER. W stosunku do 2018 r. zrealizowane wydatki były niższe o 533,8 tys. zł (0,4%).

Ze środków uzyskanych z rezerw celowych budżetu środków europejskich wykorzystano kwotę 6.963,1 tys. zł (92,8%). Najwyższa kwota niewykorzystanych środków dotyczyła zwiększenia uzyskanego z poz. 98 rezerw celowych z przeznaczeniem na finansowanie projektu pozakonkursowego POWER pn. „Tworzenie e-zasobów do kształcenia zawodowego”, realizowanego przez ORE. Z uzyskanej na ten cel kwoty 739,8 tys. zł pozostała niewykorzystana przez ORE kwota 486 tys. zł (65,7%), głównie ze względu na niewyłonienie przez ORE pełnego składu zespołu ekspertów branżowych do opracowania koncepcji e-zasobów do kształcenia zawodowego oraz przygotowania założeń i wkładu do regulaminów konkursów na przygotowanie takich e-zasobów, co to mniejsze wydatki na wynagrodzenia ekspertów i obsługę ich spotkań.

Środki uzyskane z rezerw celowych budżetu środków europejskich zostały przekazane do wykorzystania przez jednostki podległe w kwocie 3.045,2 tys. zł, a do wykorzystania przez MEN pozostała kwota 4.461,2 tys. zł (ujęta w planie finansowym dysponenta pierwszego stopnia).

W zakresie zgodności z przeznaczeniem zbadano wykorzystanie w MEN środków z poz. 98 rezerw celowych, uzyskanych decyzją Ministra Finansów z dnia 29 listopada 2019 r. w kwocie 4.461,2 tys. zł, z przeznaczeniem na finansowanie projektu pn. „Wspieranie realizacji II etapu wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na poziomie administracji centralnej oraz instytucji nadających kwalifikacje i zapewniających jakość nadawania kwalifikacji”, realizowanego w ramach Działania 2.13 POWER. Środki te wykorzystano w całości na wypłatę transzy zaliczki (w formie dotacji) dla jednostki realizującej projekt (IBE).

Prawidłowość realizacji wydatków z budżetu środków europejskich zbadano na próbie wydatków majątkowych w kwocie 206,5 tys. zł (rozdział 80195, §6257). Wydatki te poniesiono na finansowanie zakupów majątkowych w ramach pięciu projektów konkursowych POWER⁵¹. Środki przekazano beneficjentom poprzez zlecenie płatności za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego, na podstawie zweryfikowanych przez Instytucję Pośredniczącą wcześniejszych wniosków beneficjentów o płatność. Jednocześnie zlecono przekazanie beneficjentom odpowiednich zaliczek w części współfinansowanej z budżetu państwa.

(akta kontroli str. 157-168, 386-396, 401-411, 577-598, 907, 930, 948, 870-plik:1)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁵¹ Projekty: „Zachodniopomorska szkoła ćwiczeń” – realizowany przez Miasto Szczecin, „Dolnośląska szkoła ćwiczeń” – realizowany przez Miasto Wrocław, „Lubuska szkoła ćwiczeń” – realizowany przez Miasto Żary, „Opolska szkoła ćwiczeń” – realizowany przez Miasto Opole, „Szkoła ćwiczeń w SP 18 w Zielonej Górze w województwie lubuskim” – realizowany przez Miasto Zielona Góra. Beneficjentom przekazano zaliczki w kwocie łącznej 260,8 tys. zł, z czego została wykorzystana w 2019 r. kwota łączna 206,5 tys. zł.

2.3 Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W Ministerstwie w ramach wydatków budżetowych w układzie zadaniowym wyodrębniono sześć funkcji, sześć zadań i 13 podzadań⁵². Badaniu poddano próbę pięciu podzadań w ramach pięciu zadań dobranych w sposób celowy⁵³.

Kontroli dokonano na próbie pięciu podzadań w ramach następujących pięciu zadań dobranych w sposób celowy.

- W ramach zadania 3.1 oświata i wychowanie, podzadania 3.1.6 edukacja pozalekcyjna i pozaszkolna określono wskaźnik: liczba uczestników projektów (w osobach) planując go na poziomie 3.750 osób. Na dzień 31 grudnia 2019 r. współczynnik wyniósł 3.953, tj. przekroczono zakładaną wartość. Powodem przekroczenia współczynnika była większa liczba uczestników w realizacji zadania "Wspieranie inicjatyw edukacyjnych w szkolnym środowisku wielokulturowym".
- W ramach zadania 9.1 ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i za granicą, podzadania 9.1.1. ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą określono wskaźnik odsetka projektów edukacyjnych dla szkół (w %) planując go na poziomie 15%. Na dzień 31 grudnia 2019 r. współczynnik wyniósł 14,7%, tj. nie osiągnięto zakładanej wartości. Przyczyną takiego stanu rzeczy było późne uruchomienie jednego z komponentów zadania, który nałożył się na okres świąteczny, co spowodowało mniejszą frekwencję wejść na witynę.
- W ramach zadania 11.4 gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa, podzadania 11.4.2. pozamilitarne przygotowanie obronne określono wskaźnik odsetka liczby zatwierdzonych i uaktualnionych planów operacyjnych w stosunku do wymaganych normatywnie w administracji rządowej oświata i wychowanie, w terminie określonym przez Ministerstwo Obrony Narodowej dla MEN oraz jednostek podległych lub nadzorowanych (w %) planując go na poziomie 100%. Na dzień 31 grudnia 2019 r. współczynnik wyniósł 100%, tj. osiągnięto zakładaną wartość.
- W ramach zadania 16.2 i podzadania 16.2.1. przeciwdziałanie dyskryminacji oraz działania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych określono wskaźnik odsetka uczniów objętych działaniami na rzecz edukacji uczniów romskich (w %) planując go na poziomie 75%. Na dzień 31 grudnia 2019 r. współczynnik wyniósł 79,96%, tj. przekroczono zakładaną wartość.
- W ramach zadania 17.2 koordynacja, zarządzanie i wdrażanie realizacji programów operacyjnych polityki spójności oraz pozostałych programów finansowanych z udziałem niepodlegających zwrotowi środków pomocowych, poddziałania 17.2.1. koordynacja realizacji, zarządzanie i wdrażanie programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE określono wskaźnik odsetka wartości złożonych do Instytucji Zarządzającej POWER Poświadczeń i deklaracji wydatków do alokacji nadzorowanej przez MEN –

⁵² W ramach funkcji 3 – edukacja, wychowanie i opieka funkcjonowało jedno zadanie i osiem podzadań; w ramach funkcji 9 – kultura i dziedzictwo narodowe funkcjonowało jedno zadanie i jedno podzadanie; w ramach funkcji 11 – bezpieczeństwo i nienaruszalność granic funkcjonowało jedno zadanie i jedno podzadanie; w ramach funkcji 16 – sprawy obywatelskie funkcjonowało jedno zadanie i jedno podzadanie; w ramach funkcji 17 – kształtowanie rozwoju regionalnego kraju funkcjonowało jedno zadanie i jedno podzadanie oraz w ramach funkcji 22 – koordynacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna funkcjonowało jedno zadanie i jedno podzadanie.

⁵³ Były to: w ramach zadania 3.1 oświata i wychowanie, podzadania 3.1.6 edukacja pozalekcyjna i pozaszkolna; w ramach zadania 9.1 ochrona i popularyzacja dziedzictwa i tożsamości narodowej w kraju i zagranicą, podzadania 9.1.1. ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i miejsc pamięci narodowej w kraju i za granicą; w ramach zadania 11.4 gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa, podzadania 11.4.2. pozamilitarne przygotowanie; w ramach zadania 16.2 i podzadania 16.2.1. przeciwdziałanie dyskryminacji oraz działania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz w ramach zadania 17.2 koordynacja, zarządzanie i wdrażanie realizacji programów operacyjnych polityki spójności oraz pozostałych programów finansowanych z udziałem niepodlegających zwrotowi środków pomocowych, poddziałania 17.2.1. koordynacja realizacji, zarządzanie i wdrażanie programów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu.

Instytucję Pośredniczącą (w %) planując go na poziomie 32,56%. Na dzień 31 grudnia 2019 r. współczynnik wyniósł 27,82%, tj. nie osiągnął zakładanej wartości. Powodami nieosiągnięcia zakładanego wskaźnika były m.in. niższe wykorzystanie środków, rozwiązywanie umów z uwagi na brak zainteresowanych stron, a także przesunięcia kwot w budżecie na kolejny rok. W trakcie roku Minister Edukacji Narodowej monitorował stan realizacji zadania i podejmował działania zmierzające do zrealizowania zadania zgodnie z założonym współczynnikiem.

Plan działalności Ministra Edukacji Narodowej na rok 2019 dla działu administracji rządowej oświata i wychowanie⁵⁴ uwzględniał wskaźniki dla funkcji 3 – edukacja, wychowanie i opieka. MEN, w zakresie objętym kontrolą, zapewniło spójność mierników realizacji celów z tymi celami.

(akta kontroli str. 702-710)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

2.4 Realizacja działań nadzorczych

Opis stanu
faktycznego

Minister Edukacji Narodowej jako dysponent części 30 budżetu państwa sprawował nadzór i kontrolę nad jego realizacją w 2019 r. w następujących formach:

- Departament Ekonomiczny w MEN pozyskiwał z jednostek podległych informacje o przebiegu realizacji planów dochodów i wydatków z budżetu państwa oraz wydatków z budżetu środków europejskich, a także szczegółowe dane o realizacji funduszu wynagrodzeń po zakończeniu każdego kwartału. Dokonywano analizy tych informacji w powiązaniu ze sprawozdawczością budżetową, a jej wyniki w formie informacji opisowych przedstawiano członkom kierownictwa MEN oraz dyrektorom departamentów i biur w MEN.
- Prowadzono weryfikację poprawności sprawozdań budżetowych jednostek podległych zgodnie z procedurą określoną w 2017 r. przez dyrektora Departamentu Ekonomicznego MEN. Weryfikacja dotyczyła poprawności formalnej i rachunkowej sprawozdań oraz wrywkowego badania zgodności sprawozdań z ewidencją księgową jednostki sprawozdawczej.
- Departament Ekonomiczny w MEN przeprowadzał analizę stopnia realizacji mierników i celów określonych w planie wydatków w części 30 w układzie zadaniowym w oparciu o dane pozyskiwane z wewnętrznych komórek organizacyjnych MEN. Analizy prowadzono w okresach półrocznych, odpowiednio do częstotliwości sporządzania sprawozdań Rb-BZ1. W analizie prowadzonej za pierwsze półrocze 2019 r. uwzględniono również przewidywany stan wykonania na koniec roku. Jej wyniki zostały ujęte w „Informacji z wykonania planu dochodów i wydatków oraz zadań części 30 – Oświata i wychowanie” za II kwartał 2019 r.
- Wykorzystywano moduł analiz budżetowych funkcjonujący (od 2011 r.) w systemie finansowo-księgowym MEN, umożliwiający użytkownikom bieżący monitoring zmian w planie finansowym, wstępnego angażowania środków, i wykorzystania środków w poszczególnych poddziałaniach w planie zadaniowym wydatków.
- Departament Ekonomiczny w MEN prowadził monitoring wydatków realizowanych przez pracowników MEN i jednostek podległych za pośrednictwem służbowych kart płatniczych. Jednostki podległe zobowiązane zostały do przedstawiania do MEN po zakończeniu każdego kwartału analizy

⁵⁴ <https://bip.men.gov.pl/dzialalnosc/plan-dzialalnoci/plan-dzialalnoci-ministra-edukacji-narodowej-na-rok-2019-dla-dzialu-administracji-rzadowej-oswiata-i-wychowanie.html>

takich wydatków według określonego wzoru list sprawdzających, w tym uwzględniających m.in. sprawdzenie przypadków sfinansowania kartą wydatków prywatnych i egzekwowania ich zwrotu.

- W sierpniu 2019 r. Departament Ekonomiczny w MEN przeprowadził analizę wykonania planu finansowego MEN w zakresie budżetu państwa pod kątem wystąpienia oszczędności w realizacji zadań.
- W ramach planu kontroli na 2019 r. pracownicy MEN przeprowadzili m.in. cztery kontrole dotyczące wykorzystania udzielonych w 2019 r. dotacji celowych na realizację zadań publicznych.

Zgodnie z planem audytu wewnętrznego na 2019 r. w MEN zostało zrealizowane m.in. zadanie pn. „Ocena gospodarowania mieniem MEN przekazywanym i udostępnianym do korzystania przez jednostki podległe i nadzorowane”. W celach zadania audytowego założono m.in. ocenę organizacji i wykonywania procesu nadzoru nad majątkiem MEN udostępnianym do korzystania przez jednostki podległe i nadzorowane. W zakresie tego celu audytor wewnętrzny ocenił, że mechanizmy kontrolne stosowane w obszarach nadzoru MEN nad nieruchomościami użyczonymi ORE oraz nad mieniem ruchomym użyczonym CIE były skuteczne i adekwatne.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministra Edukacji Narodowej po kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. (nr KNO.410.001.05.2019 z dnia 17 kwietnia 2019 r.) Najwyższa Izba Kontroli wniosowała o weryfikację zestawień wydatków poniesionych przez Fundację Rzecznik Praw Rodziców jako partnera w projekcie pn. „Zmiany w systemie edukacji w Polsce odpowiedzią na oczekiwania społeczne i zmiany gospodarcze”, dofinansowanym w ramach POWER, oraz ustalenie kwoty nieprawidłowo wydatkowanych środków i wystąpienie o ich zwrot wraz z odsetkami. W wyniku przeprowadzonej weryfikacji dokumentacji, we współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów (Instytucja Pośrednicząca), MEN zidentyfikowało wydatki niekwalifikowalne w zakresie zrealizowanym przez Fundację Rzecznik Praw Rodziców w kwocie łącznie 43.597,33 zł. MEN wystąpiło do Fundacji o zwrot nieprawidłowo wydatkowanych środków pismami z dnia 20 stycznia 2020 r. (w kwocie 27.311,43 zł) i z dnia 28 lutego 2020 r. (w kwocie 16.285,9 zł).

(akta kontroli str. 299-337, 412, 429-434)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, Minister Edukacji Narodowej nie w pełni prawidłowo wykonał budżet państwa w 2019 r. w zakresie wydatków. Stwierdzono nieprawidłowości polegające na wydatkowaniu z naruszeniem prawa kwoty 1.019,6 tys. zł (na przyznanie nagród Ministra Edukacji Narodowej dla trzech nauczycieli, zakup podręczników do nauki języka ojczystego dla mniejszości litewskiej oraz produkcję i emisję spotu „Jesteśmy z Wami”). Minister Edukacji Narodowej nie zapewnił właściwej realizacji zasady jawności i przejrzystości finansów publicznej, bowiem nie podał do publicznej wiadomości informacji o kwotach dotacji celowych przyznanych w części 30 w 2019 r. i nierzetelnie informował o wydatkach poniesionych w 2019 r. na publikację w dziennikach i czasopiśmie „Listu do rodziców i opiekunów” oraz na produkcję i emisję spotu „Jesteśmy z Wami”.

3. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

3.1 Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych/łącznych sprawozdań za 2019 r. przez dysponenta części 30 – Oświata i wychowanie i sprawozdań jednostkowych MEN:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1), oraz

sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 30 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponenta trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 640-pliki: 23-24, 40-53, 60-70, 163-204, 209-218, 287-291, 324-331, 445-450)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2 Księgi rachunkowe

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z przyjętymi w MEN zasadami rachunkowości, księgi rachunkowe obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które są tworzone osobno dla dysponenta części budżetu państwa i dysponenta trzeciego stopnia⁵⁵. Księgi rachunkowe są prowadzone z zastosowaniem technik komputerowych, przy użyciu programu komputerowego Enova, opracowanego przez firmę Soneta Sp. z o.o.⁵⁶. Program ten używany jest w MEN od 2009 r. (aktualna wersja 2001.0.2.17824 wdrożona została 28 stycznia 2020 r.) Na podstawie zawieranych umów wsparcia utrzymania systemu kolejne wersje oprogramowania, opracowanie

⁵⁵ Zarządzenie nr 47 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w Ministerstwie Edukacji Narodowej, dalej: zasady rachunkowości.

⁵⁶ „Opis zintegrowanego systemu informatycznego Enova” stanowi załącznik nr 1 do zasad rachunkowości.

i wdrożenie kolejnych modułów systemu oraz usługi wsparcia techniczno-merytorycznego wykonywała spółka ALT ONE.

Badaniem kontrolnym objęto próbę 64 zapisów księgowych o łącznej wartości 14.187,8 tys. zł wylosowanych metodą monetarną, w zakresie operacji dochodów i wydatków z konta 130 „Rachunek bieżący jednostki” subkonta dochodów i subkonta wydatków posiadających szczegółowość paragrafową, z wyłączeniem wydatków dotyczących wynagrodzeń i ich pochodnych. Wylosowana próba została uzupełniona 19 zapisami księgowymi o łącznej wartości 412,3 tys. zł, wyselekcjonowanymi na podstawie przeprowadzonego przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych (kopii dziennika) obejmującego 419,6 tys. zapisów.

W księgach rachunkowych MEN zachowana została zasada ciągłości bilansowej, o której mowa w art. 5 ust. 1 z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵⁷ (saldo kont księgi głównej na dzień 31 grudnia 2018 r. zostały prawidłowo wprowadzone do ksiąg rachunkowych 2019 r. jako bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2019 r.). Obroty dziennika za 2019 r. zgodne są z zestawieniem obrotów i sald kont księgi głównej na dzień 31 grudnia 2019 r. (spełnienie zasady określonej w art. 14 ust. 1 uor). W księgach 2019 r. ujęto wszystkie dowody księgowe dotyczące tego roku.

(akta kontroli str. 640-pliki: 101-116, 128-131, 219-228, 305, 451-452, 495-498, 541-554, 586-592)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2019 r. zasady rachunkowości w MEN nie były na bieżąco aktualizowane w zakresie informacji o zmianach wprowadzanych w systemie Enova.

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do zasad rachunkowości „...każda kolejna wersja oprogramowania Enova nie wymaga aktualizacji polityki rachunkowości. Może zostać dopisana przez głównego księgowego. Po dopisaniu kolejnej wersji oprogramowania należy umieścić datę i podpis głównego księgowego oraz po udostępnieniu przez Soneta Sp. z o.o. opisu aktualnej wersji struktury bazy danych Enova załączyć go do niniejszego załącznika”.

Wraz z wprowadzaniem kolejnych wersji oprogramowania załącznika „Opis zintegrowanego systemu informatycznego Enova” nie uzupełniono o opis zmian struktury bazy danych lub stwierdzenie, że wprowadzona wersja (aktualizacja) nie wpływa na zmianę struktury bazy danych. Treść tego załącznika nie zawierała opisu opracowanych przez spółkę ALT ONE dodatkowych modułów, ich wpływu na strukturę bazy danych, zasobów z których korzystają, relacji które tworzą oraz miejsca zapisywania wyników obliczeń. Kontrolerom NIK nie przedstawiono żądanych kopii: zaakceptowanych przez MEN do końca 2019 r. opisów zmian kolejnych wersji oprogramowania Enova licencjonowanego przez Soneta Sp. z o.o., opisu stworzonych przez ALT ONE dodatkowych modułów systemu Enova, zaktualizowanego w wyniku tych zmian załącznika nr 1 „Opis systemu informatycznego Enova” (lub kopii ewentualnych dokumentów uzupełniających lub wprowadzających zmiany w treści załącznika), tj. w szczególności: aktualnego wykazu modułów, aktualnego wykazu tabel składających się na poszczególne moduły, aktualnego opisu struktury bazy danych.

Pan Konrad Hodzyński – dyrektor Departamentu Ekonomicznego wyjaśnił, że kolejne wersje oprogramowania, po przeprowadzeniu testów przez pracowników i pozytywnej ocenie są akceptowane poprzez udzielenie zgody ustnej na dokonanie instalacji na serwerach MEN.

⁵⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm., dalej: uor”.

W dniu 23 marca 2020 r. utworzono opisy zmian kolejnych wersji systemu Enova, licencjonowanych przez Soneta Sp. o.o., nie utworzono natomiast opisów zmian wprowadzanych w systemie przez spółkę ALT ONE.

Ponadto w zasadach rachunkowości w MEN nie przewidziano prowadzenia dzienników częściowych, a w takiej formie był prowadzony bilans otwarcia 2019 r.

Pan Konrad Hodzyński – dyrektor Departamentu Ekonomicznego w MEN w wyjaśnieniach potwierdził ten stan i zapowiedział, że w tym zakresie zady rachunkowości będą zaktualizowane.

(akta kontroli str. 640-pliki: 548, 553)

2. W księgach rachunkowych MEN prowadzonych w systemie Enova nie zachowano ciągłości numeracji w dzienniku.

Zdefiniowana w systemie Enova tabela dziennika zawiera 24 pola, w tym dwa pola numeracji zapisów: ID „*Identyfikator wiersza tabeli (autonumerowany)*” oraz Guid „*Globalny, unikalny identyfikator wiersza*”. Struktura tabeli wymusza jednostronne zapisywanie operacji gospodarczych (na stronie Wn albo na stronie Ma), a w przypadku zapisów wielopozycyjnych wykorzystanie wielu wierszy dziennika.

Zgodnie z art. 14 ust. 2 i 4 uor zapisy w dzienniku muszą być kolejno numerowane, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera zapis księgowy powinien posiadać automatycznie nadany numer pozycji, pod którą został wprowadzony do dziennika, co sprowadza się do numeru rekordu w bazie danych w systemach komputerowych. Tabela dziennika zawiera pole (ID) automatycznie numerowane. Analiza kolejności numeracji w tym polu wykazała luki w numeracji w liczbie 180 tys. numerów, a po dołączeniu zapisów dotyczących bilansu otwarcia zapisanych w odrębnym pliku – w liczbie 175 tys. numerów.

Według informacji producenta systemu Enova (przedstawionej przez Panią Grażynę Smoleńską – Głównego księgowego w MEN) i wyjaśnień Pana Konrada Hodzyńskiego – dyrektora Departamentu Ekonomicznego w MEN dziennik Enova zawiera chronologiczne ujęcie zdarzeń w formie dekretów, które są jednocześnie zapisami dziennika w rozumieniu ustawy o rachunkowości. Numery dla zdarzeń (dekretów w Enova) nadawane są kolejno chronologicznie przez system. Dekrety mają szczegółowy podział na zapisy księgowe, zapisy te również dostają kolejny numer w dzienniku.

Z wyjaśnień tych wynika, że dekret jest częścią numeracji dowodów w dzienniku. Analiza dziennika wykazała luki w numeracji pozycji dekretów w liczbie 1710 numerów. I tak na przykład: dla numeru D/2019/00004 zapisanego w dzienniku pod datą 26.02.2019 r. brak było numerów pozycji dekretów od pozycji 3 do 62, tj. 60 kolejnych., dla numeru D/2019/06893 zapisanego w dzienniku pod datą 10.06.2019 r. brak było pozycji dekretów od pozycji 4 do 1257, tj. 1.254 kolejnych numerów, dla numeru D/2019/6895 zapisanego w dzienniku pod datą 10.06.2019 r. brak było pozycji dekretów od pozycji 61 do 368, tj. 308 kolejnych numerów.

(akta kontroli str. 640-pliki: 18-23)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Ministra Edukacji Narodowej sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za 2019 r. w części 30. Sprawozdania sporządzono rzetelnie i prawidłowo.

Księgi rachunkowe MEN w zakresie dotyczącym dysponenta trzeciego stopnia prowadzono prawidłowo, z zachowaniem ciągłości i kompletności ewidencji operacji gospodarczych.

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie ewidencji finansowo-księgowej świadczą o nieskuteczności systemu kontroli zarządczej w MEN w tym zakresie.

V. Uwagi i wnioski

- Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
- Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:
1. Zapewnienie jednolitej procedury wewnętrznego opiniowania w MEN wniosków w sprawie przyznania nagrody Ministra Edukacji Narodowej za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze wpływających poza trybem określonym w §5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli.
 2. Rzetelne sprawdzanie osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli nagradzanych z inicjatywy własnej Ministra Edukacji Narodowej.
 3. Publikowanie informacji o przyznanych dotacjach niezwłocznie po przyznaniu ostatniej dotacji w danym roku budżetowym.
 4. Wypracowanie rozwiązania zapewniającego oszczędne wykorzystanie środków na zadanie zapewnienia szkołom dostępu do podręczników służących kształceniu języka ojczystego uczniów mniejszości litewskiej.
 5. Udzielenie wnioskującym podmiotom informacji publicznej z podaniem pełnych kosztów publikacji w dziennikach i czasopismach „Listu do rodziców i opiekunów” oraz kosztów produkcji i emisji spotu „Jesteśmy z Wami”.
 6. Systematyczne aktualizowanie zasad rachunkowości MEN o opis wprowadzanych dodatkowych modułów systemu Enova dostarczanych przez spółkę ALT ONE.
 7. Wprowadzenie ciągłej numeracji zapisów w komputerowo prowadzonych księgach rachunkowych – dzienniku, zgodnie z wymogami art. 14 ust. 2 i 4 uor.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁵⁸ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Najwyższa Izba Kontroli informuje, że wystąpienia pokontrolne po kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. stanowią podstawę sporządzenia *Analizy wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 r.*, której terminowe przedłożenie jest obowiązkiem Najwyższej Izby Kontroli określonym w art. 226 ust. 2 Konstytucji. Realizacja ustrojowego obowiązku Najwyższej Izby Kontroli w stosunku do Sejmu, umożliwiająca dochowanie przez Sejm terminu określonego w art. 226 ust. 2 Konstytucji, stanowi realizację ważnego interesu społecznego. Wobec powyższego, na podstawie art. 15z ust. 4 pkt 2 w zw. z ust. 1 pkt 10 i ust. 7 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁵⁹, organ kontrolowany zobowiązany jest w terminie określonym w art. 54 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie

⁵⁸ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

⁵⁹ Dz.U. poz.374, 567 i 568

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Kontroli, wnieść zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego albo poinformować w tym terminie o niewniesieniu zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

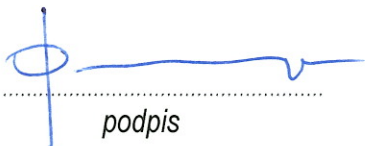
Warszawa, 16 kwietnia 2020 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Tadeusz Dziuba

/ - /

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:
Piotr Prokopczyk, dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

.....
podpis

